

40 فلعلارنى خود الا المامن تور « قول سیتم بیراه سالا الماس-تور
بىرىشىپ فلعلارنى حاصل + بولدىلار اول سارى ايمدى مایل
باردور احمد يېكىمىز فورغاندا * اندىن اوزكى كېشىپ بوقۇر ادا
اوشبو سوزلار يىله اول بورتالى * سالىيان ايلكاري سونك جاغاداول
ياندىلار خان سارى اول كشوردىن * تونكولوبان بارى اول كشوردىن
5 اول حكمايت جون يېشىنى خالق * ئاشوروب اوز اشىنى يېدانىغە
مشورت ايلادى سلطانلار ايلد * دىدى رزم ايلاكالى خاتالار ايلد
قايدا كىم بولسە لار يېز فېتالى * ئېتكىرى بىرسە الميان قايشىلى
آروغ آتلىقنى خېندى بىجىھە سالىب * سېمىز آتلىقنى قواومىزكى آلىب
ايلغاساك اسىر و خوش آيندا كىلار * ايشىمىز اسىر و نايىنده كېلور
10 بارچە بى سوزكى قولاق توتنى لار * هېنە خان دىدى اتكى بونقى لار
جون بوسوز بيراه بوروب كىلدىلار * بارچە ايڭىشار بىرغىن قىلدىلار
قىلدىلار اوزلارنى جىست خواص * پايمال ايلادىلار خاچى و خواص
آروغ آت بيراه آغىر بولكى تمام * سالدىلار شەھر خېندى بىجىھە عوام
15 بولدى خان بولىغى كىم يىخشى يمان * تورت كونلوك آرقى آلسون يېكان
ايرېنەك اىكى آئىنى) سونلار * جىبەدىن اوزكاسىنى سالىنلار
بىر دواخە بىلە بىر جىيە بىتار * بولماسه اوزكى نىھە ايرىشكى بىتار
چون بىرلەغى ايل ارا ايلادى * بارچە قول ازدا جىرىك سايانىدى
كېشىنىڭ يىخشىسى ازلاۋدى تمام * باردىلار اول سۈون كىند بادام
ازدىن اتلانغان ايلد راست نسخ * باردىلار حضمنى ايلاب منسخ
20 باردىلار اندىن خوقان اورجىن * قىلدىلار اندى مەنالىغە سەمین
آپىرى ۱۳۰، ۱۳۱)

II.

حضرت امام الزمان و خليفة الرحمن تنبىلە يارلىغۇ 126a يېباركائى

بازدىلار خدمت تنبىلە نشان * كىم ايشىتكى اىسە كىم ابىكى خان
سېنىك اوستۇركى بوروب بازدىلار * سېنىي سېجارە كوروب بازدىلار
يېز سىكىا چارە قىلورغە كىلدۈك * دشمن آوارە قىلورغە كىلدۈك
15 ايمدى مردانە بول اى تنبىل سين * قىلماغىل ملك ايشىنى مەهل سين
كىم يېشىتكى سىكىا ايڭىشار قىلىپ * خىصىنى يېز يىله ھەموار قىلىپ
سین جو اظهار مەبىت قىلدىن * اوزنى شاپىتە دولت قىلدىن
يېزنى دىب باپرى لارىشكىرىن كېجىنىك * يېزنى دىب جام مەبىت ايجىنىك
20 يېز تىقى سىنى جدا كورماسى يېز * سىكىا مەختىنى روا كورماسى يېز
خىصىنىكىا خىصا يق اظهار ايتالى * عمرىدىن خىصىنى يېزار ايتالى
كىم كە يېزنى دىسە يېز ھە دىر يېز * دوستلوق سوزىنى محكىم دىر يېز
25 كىم يېزنىك اىشاك يېزنى توتسە * جىرعە ساگرىيەزنى يوتىسى
ضابع اېنماس يېز آلى يېز ھەرگىز * آنى قويماس يېز ھەرگىز عاجز
ذەرە بولسە قوياش بواور اول * آسمان تىكراسىدا بىورولۇر اول
ايمدى سين سالىدە كۆنكۈنى زەنھار * كىم سىكىا بولغۇسىدۇر دولت بار
30 بو نشان جۈشكە مەكمەل بولدى * ايلجى مېز عازم تنبىل بوادى

III.

تنبىل نىينىڭ بىك تىلەبە آغاسى كورۇنۇش كا كىلکائى مۇغىنان حىديقە يېتكاج ايلجى * قىصدىنلىك شەرىجىنى اېتكاج ايلجى

I.

حضرت امام الزمان و خلیفه الرحمه خانیکه خان بیله
الجه خان نینک ایاچی سینی آلب مغولستانغه جیریک
تارتقانی

داستانی ایشیت ایدی خاندین * یعنی اول پادشاه دوراندین
مغول اول سوز بیله حضرت خان * تیلانان نصرت و فتح بزدان
میندی دولت آتیغه شاهانه * سوردی اول پادشاه فرزانه

جون کهک سویدین اوئی اول شاه * یعنی اول ایلچی دیکان نامه سیاه
خانلاری نینک سوزینی عرض ایشی * عرض ایشی سلح سوزبکا یعنی

^{۱۲۳۶} خان دیدی اوراتیپه کا یتمای * جیریک اول قلعه ساری داریتمای
صلح سوزبکا جوايم بوقتور * تینکری اطفی بیله کونکلوم توفتور

اوشع سوز بیله بورودی اولخان * نا رباط ملک و سیستان
خصمنینک حالینی اندا بیلدی * بیر کشی اندا تیل آلب کیلدی

سوزی بو کیم بوروغان اول ایکی خان * اندجان باردیلار ایلاب جولان
خانغه بو قصه جو معلوم اولدی * سوزی گیفتی مفهوم اولدی

دیدی تبل منکا نوکر بولدی * انشا اقبال میسر بولدی
بیماریب قرداسینی فاتیمغه * خطبه اوفودی منینک آتیغه

اول ایکی خان کورا الماسلیقیدین * مینی گوروب توزا الماسلیقیدین
بولدیلار دشمن اینک خانیغه * تاکه گیرکابلار اینک فانیغه

ایدی اوخشاش بودور ای سلطانلار * ای فراجیلار و ای اوغانلار
حیم خلاص ایلاکدیز تبلنی * اوزکا خاص ایلاکدیز تبلنی ^{۱۲۴۸}

اوشع سوز بیله روان بولدی خان * بولدی لشکر تقى فی الحال روان
بورogan سر بوييغه ايندیلار * توشogan اندا دمی تیندیلار
خان دیدی کیم کیمجالی دریادین * اوئالی تاغ بیله خارادین
بارالی راست مغول گشوربکا * سالالی زلزللار گشوربکا
اول بیزینک کیلکانیمیزنى بیله * اورونوب هرساری دین کیم کیله
بیز آنی بیر ایله بیکسان قیلالی * بارجه عالمی کلستان قیلالی
خان بو سوز دیدی ولی سلطانلار * دیدیلار خان بولیدادر جانلار
اطف ایتیب مومندا اوزی تورسون خان * ایلاسون اول ساری بیلاری روان
بیز باریب نی دیسه انداق قیلالی * قیلیان ایشین قایتیب کیلالی
کر غرض بو که قوتوله تبل * سوزی انداق که دیلدی اول
^{۱۲۴۵} بورتاول بارسه مغول گشوربکا * فتنلار سالور ایکین اشکربکا
اول سینینک کیلکانیمیزنى بیله * سرینی بیلکانیمیزنى بیله
اول تورا الماس ایکین اول بیردا * اول تورا الماس ایکین اول بیردا
^{۱۲۴۶} اول تورا الماس ایکین اول بیردا * اول تورا الماس ایکین اول بیردا
خان بو سوز بیله ایکی مینک جدکیشی * بیماریب صبر و ثبات اولدی ایشی
فالدیلار خان [بیله] سلطانلار هم * الیدا جان بیله اوغانلار هم
خان بیمارکان ایکی مینک جاغلی قزان * توزوغان خان بولیدا مهر و وفاق
کیجھیلار تون ارا سردىن فی الحال * شەرخەد بولین ایلاب بامال
قلعه سیننک توشیدین اوئىلار * اوچخە اتىق كىشى سین توتنىلار
سوزلاری بو که بیزینک خانلاریمیز * کیم الار بولیدادر جانلاریمیز
اندجانغه جو بورور بولدیلار * اوشعو گشور توزويدا توادیلار
دیدیلار آنی موئی بیلاماس بیز * خصمنی الماغونجە کیلاماس بیز
قیلسه ناکاه حمايت انکا خان * چاپار ایکین بو ولايت نی بیمان ^{۱۲۴۷}

بىز اينىڭ بىراه اورۇشقا نېجە بىر طور * اپلاكىنجه اوزومىز جانىغە جور
اندجانىنى ئىوجون الماس بىز * حاكمىيە ئىكلا آت سالماس بىز
اوز اتامىزنىڭ ايتارجى سيدور اول * انسى بىزىكا اوپور بابرى مغۇل 122b
مصلحت ايمدى بودور كىم ايکى خان * اپلاكىبىلار كىشى لار خانىغە روان
صلخ سوزىن انكا عرض ايتكارلار * بات يوروب خدمىتىغا يىتكابىلار
65 سوزىنى ايشيتىكاج اول خان * فيلور آهنىڭ سىمرقند روان
تارقاتور لىكىرىنى هر سارى * اشىكىر اپسولاركا بارورلار بارى
كىشى اولخانىغە بارىب كىلگۈنجه * فىلرىمىزنى تىقى اول بىلگۈنجه
اندجان ملکىيەنى بىز آلمۇرىز * يىكىنىڭ جانىغە اوست سالورىز
70 اشلىق اوستىكىكا بارورىز حالا * بىرور اول قىلە ئىلين بىزىكا خدا
اوشۇر سوزلار بىلە اىكى خان * قىلدىلار ئىلچىلارىن خانىغە روان
اندجان سارى ھجوم اپلادبىلار * اپل اووس بارى ھجوم اپلادبىلار
يىسى لار اخسى دىكىان قورغانىغە * كىرمادى اخسى اول اىكى خانىغە¹⁾
اشلىغىنى بىسدوروب اوئى لار * اندجاننىڭ يولىنى قوتى لار 123a
75 اندجان بىرلە بىس اخسى ارا * ارخيان اتلۇق ايدى بىر ماوا
يىتىپ اول بىركى نزول اپلادبىلار * شەرىغە عزم دخول اپلادبىلار
فارغ اندىن كە ئى قىلغايى دران * باشلارى اوزىز ئىتكى كىلگە ئىلگى خان

اسلام مىن اسلام مىن كىفار كىفرى ئىلاسون
كىفار يىخىن كىسا يىن قالماسون اندىن ھىچ نشان 121b
شەباز بولدى جىنكىزى سىمۇرغ و عنقا قايدادور
مېن مېن مەحيطنىڭ جوھرىنى جەلماس ئىس و جان 45
اى كەريبا معمور ايتىاي كوب در و مرجانلار تو كوب
اى دىلىنىڭ دردى بىلە اونقد بانازمىن هەر زمان
شىيان سوزۇنلۇق قىسىق قىيل يورور يۈلونكىنى راست قىل
طوطى سوزى شىكىر تۈرۈر مەدار فرغە ئاكىان
بو غزل اپلەكىدا يادىغاچ¹⁾ اندىا * قالمادى طاقت اول اىكى خاندا
دىدىلار ايمدى ئى بولاسە بولسون * عمرىمىز ساغىرى تولاسە تولاسون
50 اوشۇر اپلەر بىز اوشۇل خان بىراه * اپلايان حەدد و جىدل جان بىرلە
يىغىدىلار بو سوز اپلە لىشكىرىنى * بوزىدىلار جىرخ²⁾ سالىپ كىشورنى
بىردىلار اپلەكىدا علۇفە بىسياز * قىلدىلار رزم، بىراغىن طىيار 122^a
قىلىيان اپل اووسىن تاخشىنۇد * جىققۇلار اول اىكى خان تاخشىنۇد
يىغىلىپ كىيلدى ايسە لىشكىلار * كىيلدىلار قاتلارىكى سۈرۈلار
55 مشورىت اپلادبىلار يىخشى بىمان * فىلرىنى سىلادبىلار يىخشى بىمان
عاقبت فىكر مۇنكىتا ئابىتى قرار * كىم اوروش خان بىلە بار دور دشوار
حالا اوراتىيە قورغانى * نىرتۇ فلەعدىسيغە بار ئانى
بار دور اول قىلەدا يىش مېنلەكىشىر * قاتل و صىفسىكىن و جىلد اكتىر
كىلىپ اوج قاتلەنى قىلادى اتكا خان * ايماس اول قىلەنى ئامان آسان
60 ئىن ئالىي بىرى اول كىلگۈسى يوق * سۈرىمىزنى بىسە اول بىلگۈسى يوق

کیم مغول پادشاه خانیکه خان * بو اولوسنی فیلیپ ایردی ویران ۱۱۹^b
 حکم ایلاپ ایدی کیم خیل مغول * قوشوبان اوزاربکا نیجه جغول
 سخدنیک ایل لارینی جابسونلار * هر نه قایقانلارینی فابسونلار
 اول ایکی بیل کیچه کوئوز اول خیل * کیردبلار سخدار ادا انداق کیم سیل
 سپیدبیل لیک بلا سیلی دیل * نی بلا بولغاپ از خیلی دیل
 خان سمرقندنی الغاندین سوژک * بورتین اول شهردا سالغاندین سونک
 مغول اوزکا گیلا الماس بولادی * بول سمرقندنده سالماس بولادی
 بولادی بسیار زبون خان فاشیدا * لیک بار ایردی با غلیق باشیدا
 قیرق مینکجه مغولی بار ایردی * کیم باری رزمدا جرار ایردی
 تاشکند ایردی آینک تختکھو * تاغ و توزین توتوب ایردی سپهی
 شهرخیه داغی اوخاندا ابدی * لیک خلقی باری ارماندا ابدی
 کیم قاجان خیل مغولادین قواواب * شکرلار اینقاپیز شاد بولوب ۱۲۰ⁿ

خانغه بیتکاندور آینک لافلاری * گمار اینکاندور آینک لافلاری ۱۲۰^b
 خان آینک سوزلاریدین نند اولدی * غیرتیدین ایجی ناشی تولدی
 قیلدی بیلیغ که باری سلطانلار * هم فراجیلار و هم اوغلانلار
 بارجه بیل لیک توزوپ اسباب براغ * کوزلار و نلار باری لشکردا فراغ
 بارجەس کوح بیله کیلسونلار * نفع خاطر بیله ایش فیلسونلار
 بولماغونجه مغول ایشی بریان * ملککدا بارغوس بوق هیچ سلطان ۱۵
 بیلیغی نینک بوسونی بیرله باری * بیغیلیب کیلدی و هم کوجلاری
 خیل و اشکر بیغیلیب کیلکونجه * اوز براغینی فیلیپ گیلکونجه
 اول ایکی خان طرفیغه بو خان * بو غزلنی اینیب فیلدی روان

حضرت امام الزمان و خلیفه الرحمن نینک غزلبیور

ای عاقلان ای عاقلان ترک ایت سین ایمدی بو جهان ۱۲۱^a
 جان بلبلی پرواز ابتار منزاکھو دور آسمان
 تختانه نی ویران فیلیپ میخانه آبادان فیلیپ
 کلخن اباستور مژلینک کلشن هوس فیلغیل روان ۴۰
 برهم اورایین عقل و هوش ویران فیلایین نفس خوش
 بیکانه نی اشنا فیلیپ تون کون کوزایکیل بخت خان
 گونکلام غمین بیغم فیلیپ حق دردینی محروم فیلیپ
 بولمه جراحت ایم فیلیپ بولغیل طبیب مهریان
 قارتیب سمرقند لشکرین بوروب مغول اوستیکا مین
 اسلام تغیین تیز ایتبیب بر هم اورایین قالمافان

75. التي مينك جه سكيشى غوغا ايالاب * ايڭى بىلاسنى ميرزا ايالاب
لىك خان دولتى غالب بولادى * بلکە دولت انكا طالب بولادى
خان قولي بارجه هجوم ايالدىلار * تائىدىك خصمى موم ايالدىلار
فابسى بىرگە كە يېشى شاطو * ديماديلار كە يېتشماس دور بولادى
قازىدىلار حاصل اوشول بىرنى اوق * قىلدىلار نازل لوشول بىرنى اوق
80. فازغاج اول تامنى كاۋاندى تام * خان يېنك آيدا يېقىلىدى اول تام
رخنه اول قىلغىچى سالغاج دوران * جىقىن لار قىلغىچى اشىكر يېكىان
فېرىدىلار بارجه اوروشقاپالارنى * جوپىرىدىلار اندى تۈرسەقانلارنى
85. فىل عامى بولا بىردى كە دېدە * ازىحامى بولا بىردى كە دېدە
فيپىدىلار قىلغىدا بولغان خلقىن * يېنى اول ايلكىتا ئىنادىن سالقىن
يېرىنىك قارنى بولوب ايدى جاك * وەمدىن بىرى بواوب ايدى هلاك
90. قابسىنىك باشى نىكۇنسار ايدى * اوزى نۇرقاق بىلە ھموار ايدى
قابسىنىك مغىزى بوروندىن جىقىن * قابسى اوزىنى قۇيوققۇد يېقىن
قابسى سامان ارا بولادى پەھان * قابسى بىر بولادى يېنە بى سامان
قابسى لار اوچە بولوب جىقىن لار * درد و غم بىرلە تواب جىقىن لار
باشلارى توب كىسى غلطان بولادى * قىلغىنىك اېبى تولە قان بولادى
95. قىلغىنىك تۈرە سخوروب اشىكر ايلى * قىلغىنىك خلقىنى دېب خىير ايلى
اوت سالىب ايالدىلار روشىن انى * قىلدىلار اوت بىلە بىر كەلخىن انى
اوت توشاشنى بىدە اول قورغاندا * ھېيج نىمه قالمادى كۆرمائى اندى
باشۇنوب فالغان ايلى ھم ياندى * اول توروب سالغان ايلى ھم ياندى
اوت توشاشقان بىلە اول سر منزل * دوزخى بولادى الارغە حاصل
100. اول جماعنى سالىب دوزخ ارا * بىردى جىنت جىرىك اهلېيغە خدا
أوزلارنى (1) تۈرە

جىنت اولكىم بارى اپبال بىلە * قىفع و فيردىزاق مال بىلە
كوردىلار ساغ و ايسىن جاڭلارىنى * ظافر و قىفع اپبال ساڭاتالارنى
خانقە جون نصرت داور بولادى * قىلغىنىك قىخى مىسر بولادى
ايالدى حىمم كە اپبال تقىصىز
100. ھېجىكىم ساڭلاماسون ھېيج بىر

اوچە اپل بارجاسى بولادى آراد * قاپىشىپ بىر بىرگە بولادى شاد
خان يېنە عنىم سىمرقىن دېقىن * بىروروب اوز تخت كەيىغە يېتى

II.

حضرت امام الزمان و خليفة الرحمن مغول خانلارى
اوستىكا يوروماك بولغانى و اوزىلدىن بورون غزل درد
انكىز فتنە أميز آيتىپ اول خانلارغە يېباركانى و اول
خانلار اول عزلدىن الفته بولوب كىنكارىلارى و امام
الزمانىغە لایاچى يېباركانلارى

حضرت خان سكتىرىخىدار * حامى شرع رسول مختار
جون خەمند ايشىدىن اولدى فارغ * تخت اھلىيغە فوشادى فارغ
ظاھرا اوتمادى بولغانى بىر آى * سەيم بىنە اول شە عالم آرائى
مغول اوستىكا يوروماك بولادى * بىر و كوك واولمىسىدىن توادى
5. اسىر كوب ايدى مغولنىك خىلى * ايلى بوزماقە الإزىنك مىلى
شكوب اولوس لارنى از بوزىدىلار * اورلارين⁽¹⁾ ظالم بىلە قوزىدىلار
خان سىمرقىنىي اپلار دور ايدى * بول ھنوز اول سارى سالمايدور ايدى

فابسینینک ایشیکیدین کیودی قویاش * ایلادی نور بیله انى فاش
فابسی صمرا لرا قیلدي مسكن * ایلادی باغری اوچون بیرنى وطن
نور جون بیتى انکا پاییلدی * نورینک کونکلى تقى آجىلدى
مسکنیکا براشە توشتى نور * همتىغە براشە تابى حضور
خاندین اوزکانى دېماك نور خدا * اوزکا شەلارنى دېماك شمع هدا
انکا اوخشار كە توشار بېرکا قوباسى * بارجه ایل آتى قوباسى دېرلار فاش
ایل تحقیق قوباسى ایرماس اول * مهر ذاتىغە توشاش ایرماس اول
قویاش اوالدور كە ایبرور كەدوندا * پرتوى بىر بىلە هاموندا
اوكلە بار بىردا اینىك بىرتوى دور * پرتوى اىجرە كورۇنكان ضوى دور
پرتو اىجىدا سۈرۈنكان ضولار * بولدى بىر بوزىداكى خىرولار
آسمان اوزرە قوباش قابان * بار بو ایامدا شىيانى خان
حاصل قصە اوشۇل خان دايىر * ایلادکاج حملە اوشۇل نوع كە شىر
بايانىغى شاه جهانىكىرىشان * بىشەسىن خالى اينىب قاجىنى روان
تاغ اراسىغە سىيرىپ اولتوردى * بېرک بېرلارنى مناسب سۈردى
لېك اولنوردى خىندى اىجرە غرب * اوزىنى كوردى خىندى اىجرە غرب
بولدى ھېماي انکا سىخىر ھم * قىلىيان قىلغىلارنى مەھىم
خان يېتىپ كېلکاج اوشۇل فورغانغە * ایلادى حکم بىزىنک سلطانغە
کيم نصىحەت قىلىنگىز بىر ايلكى * بارماسون جاڭلارى اوتلوق بېرکا
خان سوزى بېرلە ھەمولدم سلطان * قىلغىلار قىلغىلارنى ارسال نشان
اول نشان اىجرە نصىحەت بىيار * لېك الاز كۆنکلىدا ھېچ اینمادى كار
اسىرو مضبوط ايدى قىلغىلارى * متفق قىلغىلار خلق لارى
بار ايدى تامادرى اسىرو بلند * سالماس ايدى انکا اندىشە كەند

بىرق ايدى خندىغە پاپاپاپى * خندىقىدا بار ايدى كەردآبى
فلعە تامىدا جىكىپ ناوللار * بار ايدى بازدا كەوب مردىلار
بارجه ناول فەن و سنك انداز * بارجهسى برق صفت آتش باز
قىلىپ اول خىل و كروه اوپاپاپى * كەيشى باشىغە مەھىا بوز تاش
تاڭىن دېك بېرگىتىپ اول فورغانلىق * جىقىيان سۈرەمادىلار سلطانلىق
جون الاز ایلادىلار سوکشلىك * بولدى رەھنلارى مەجنون وشلىك
انكالاب اول ايشلارىنى حضرت خان * ایلادى قەھر بوزىدىن فرمان
كىم بىر قورغانغە اوروش سالسوئلار * خالق فورغاندا باقىپ قالسوئلار
نەربان و تورە طىار ايدى * لىشكەر اھلى بارى جىرار ايدى
بۈردىلار بارىسى فرمان بېرلە * تۈزۈدىلار رزم ايشىن جان بېرلە
يېتىلار تورە آلىپ خندىغە * اوتنى لار كۆپرە سالاپ خندىغە
بايمادى بعضى لارى كۆپرە كەم * كۆپرەكى سۈرىدىن اوتنى بى غم
خاڭىرىزىغا يېتىپ تۈردىلار * اوزلارىن قىلغىلە يېتىكۈردىلار
تۈردى اوق اوچىدا قابوجىلارى * اوفالارىن ياغە قوبوب جەتلارى
باش جىقارغانلىق آنىپ اوئىدىلار * اوفالارىن جانىغە يېتىكۈردىلار
خندىقىنىك سۈرىدىن اوتكىنان ايل * خىصىنک ايشىنى ھەركۈنكان ايل
قويدىلار قىلغىلە شاطاولارنى * سافاڭلادىلار بارى قابولارنى¹⁾
قلعدىننىك تامى بلند ايدى بىس * اوزى مضبوط نېتاك كىم قىسى
يېتىمادى تامىغە شاطو اصالا * قىلدىلار قىلغىلە بىلى ھم غوغما
قاشلار تاشلايدىلار كىم سورما * قىندىلار باشلايدىلار سەيم سۈرما

1) Именно въдън сълътуетъ поиметъ Г. 111^b и 112, пъкъ едното и Г. Валберг, см. тамъ стр. 119.

تورت ایبور حرف دیکان آمیندا * کیم قیلور هر بیر اولوکنی زنده
هر بیری نینک شرفیدن حاصل * ملکی ایلاندی خالق ایل
اول کیش کیم منکا بو سوزنی دیدی * سوزی بسیار پسندیده ایدی

اعتقاد ایلهسا بولور اوزیکا * اعتماد ایلاسه بولور سوزیکا ۱۱۵^b

پس بو سوزنی بیوسیزای اهل یقین * یانکی باشتنین بنه اینینک آمین
کیم خداوند، کریم غفار * ایلانکای خانگه عنایت بسیار
فتح بولغای انکا تبریز و عراق * بو ساری مانکقط و قلماق و قزاق
روم دریدین^۱) توتا نا جین و خطا * اجا بیرسون انکا الطاف خدا

XLVIII.

**حضرت امام الزمان و خلیفه الرحمن مغول اوستیکا
اتلانیب جهانکیر میرزانی قاجوروب خجند قلعه سینی
آلیب بوزغانی**

حضرت خان سلیمان مقدار * اوزینینک تختیدا جون تابق فرار
ایلاندی حکم کیم فاتلانسویلار * بیر آی او تکاج جیریک آنانسویلار
کیم مغول ایشینی بیر^۲) یان قیالی * فتح و نصرت بیله قابت کیلانی
خان دیکان فرست و بیمار بیله + بیغیلیب کیلدی باری جار بیله

بنده اولخان بزرک اناندی * فبله فرقه^۳ ترک اناندی ۱۱۶^a

باردی فاج کوندا او راتپه ساری * اوئی اندین تقی فی الحال ناری
خان او راتپیدین او تکاج فی الحال * همره^۴ فتح و رفیقی اقبال
کیلدی اول خان معظمه خبر * کیلدی اول خسرو اعظممه خبر
کیم جهانکیر دیکان شهزاده * بیغیان بیر نیجه اوزدیک ساده

۱) پیغام ۲) سیل (Siel) روم دریدین

۱۰ قیلدی مسکن او زیکا ملک خجند * عیش نینک منظره سین فیلدی بنده
انکا بار اوادی غریب بیلسان * سالیب ایل کونکلیکا بوز مینک وسوس
خایکه خان هم انکا بار اوادی * انکا هر ایشدا مددکار اوادی
سپهر اتلیق بیکنی قوشتنی انکا * اول باریب قلعه دا فاووشتی انکا
الجه خان داغی بیر سردارین * بیماریب ایلاندی مهر اظهارین
ایکی باشلیق یان ایله ایکی خان * قیلدیلار ایکی مینک البالجی روan
لیک شهزاده که درکار ایردی * مینکجه بخشی بیکنی بار ایردی ۱۱۶^b
بو خبرلارنی ایشیتکاج اول خان * ایلاندی حکم که هم او شبو زمان
چیریک اول ملک ساری عزم ایتسون * عزمنی جرم قیلیب رزم ایتسون
خان جهانکیر تاپا عزم ایتکاج * عزمن اول ملک ساری جرم ایتکاج
خرد خردنه نویس ایتنی بیان * کیم قیلور ایکی جهانکیر فران ۲۰
بو حکایت نی ایشیتکاج بنده * او شبو سوز باشیغه بیتکاج بنده
دیدیم او زدم بیله کیم ای نادان * بو نیدور کیم خردینک قیلدی بیان
کیم اینینک آتی جهانکیر ایبور * شیوه سی قابل تحریر ایبور
خان جهانکیر ایبور معندا * خردی بیر ایبور معندا ۲۵
بو جهانکیر قاشیندا نیدور اول * مونی کورکاج کیم انکا سالغای بول
کیمکا کیم درده معنی بین بار * انکا پوشیده ایماس بو اسرار
پادشه نور خدادور شکیز * پادشه شمع خدادور شکیز ۱۱۷^a
پادشه مرتیس عالیدور * پادشه کوکناس عالی دو
ایک بسیار تفاوت لار بار * پادشه لار اراسیندا ای بار
قايدا کیم نور آلهه کوپراک * دولت نامتاهی کوپراک ۳۰
قايس نینک قوزکاییکدین بیر پژو + روش ایلاب آنی ایلار خردو

365 بودور اول بیزدا ایتغان ایيات * کم باربدین تمامادر آب حیات
حضرت امام الزمان و خلیفه الرحمه نیناک غرلیدور)

113a

بوزنکنی کوردم اول جار طاق ایجیندا * آجیلمش تازه کل با فراق الجیندا
تبسم قیلانک اول غمجه لینکدین * دیکنای سین بال تامار قیماق ایجیندا
نیجه کیلادینک ای رعناء غزالیم * میمنی باندور ماغیل اولاچ ایجیندا
کرم قیلغیل کیل ایمدی ای عزیزم * او تو رغیل دیده مشتاق ایجیندا
جهان نینک کوزی هر کر کورمیشی یوق * نه قیلدی بلبلرینک سورماق ایجیندا

370

113b

کیل ای ساقی یواکنوب بیر ایاق توت * منکا دلبز بیله قیشلاق ایجیندا
منکا جور ایلادینک ای بغری تاشیم * کونکوانی ساقلامای دل طاق الجیندا
مخالف و خشنی قیشلاق تورو ردا * تورو شیرومای تورو ر تورماق ایجیندا
حیر پلکنینک کردینی کورمای قاجیب تور * مثل دور قول فاجار اورماق ایجیندا
شبانیغه بیر بیل تور نصرتین حق * قاوب مین خسرو [نی] جقماق ایجیندا

375

114a

جون بو شعر اولدی مشهور انداد * بولادی لشکر ایلی معمور انداد
خانیکه خاندین بولادی بو خبر * کم اینی سی بیله توردی لشکر

114b

تبل اوستیکا باربیب قیلدی قبل * ایمدی ذورغان ایجبدادر تبل
دیر ایمیشلار که بو بیرونی الساق * نصرت و فتح کوسینی جاساق
بارالی راست سمرقند ساری * کم ایبور طالبی میز خلق باری
بنده بو سوز داغی بولادی ناکاه * کم الارغه بیر ایمیش خسرو شاه
خطلاری کیمیش انکا کای سردار * بیز سنکا جان بیله بار دور بیز بار
باردی خان اوستونکا بول مردانه * کم آجیلفاچ بو کرت فرغانه
بیز سمرقند ساری بارور بیز * بیر بیز اول ملکنی اختارور بیز

114b 111b 112 113b 113a 114a 114b 115a 115b 116a 116b 117a 117b 118b

385 مصلحت بیله براشیب تور بیز * بیر بیز بیز فراشیب تور بیز
بو خبرلرنی سماع اینکاج خان * براوب آشنه بانار بولادی روان
اویزی دولت بیله تختیغه بانیب * توشنی حق نصرتی بیله قوانیب
باردی اوز کشور بیکا هر سلطان * کم الارغه بیر بیل ایردی بو خان
خان ایماس نقد سکندر دور بو * با خلافت بیله حیدر دور بو
390 دنیس المافقه سکندر لیق ایتار * دین اساسی بیله حیدر لیق ایتار
بو ایبور دنیسی دا مقصد انکا * کم بیتیب دین بولیدا سود انکا
آخرت ابوینی معمور ایتکای * انداد هم او زینی منصور اینکای
شع بستانیغه زینت بیر کای * خارنی کل اینکادین تیرکای
شرع اربایغه ایلا باری * تینکری نینک حکمینی قیلغای جاری
تینکری مقصودیغه بیتکورسون انى * نظر اطف بیله کورسون انى
395 تینکری بیرسون قویلغم جام مراد * تینکری بیرسون باری ایشیکا کشاد
فالماسون ڪونکلیدا هیچ ارماني * بولمه سون حضرت ایله حرماني
تینکری قیلسون انکا بسیار کرم * فالماسون خاطریغه هر کر غم
توزا بیرسون باری شغلینی انکا * توza بیرسون اینی او غلینی انکا
400 هر ساری قولین او زاتسه بیتسون * دشمنی بارجه او لو سدین کیسون
بو دعالار که ڪمینه قیلایم * بو دعا بیله فاتیغه کیلایم
ایلاسون تینکری اچایغه قرین * اینتکنیز بارجه بارانلار آمین
ایشیب من که دعا قیلغاندا * یعنی سوز تینکریکا اینتیلغاندا
کیمکه آمین دیم خلاق و دود * ایلا کای تورت فرشته موجود
405 ڪیم بو آمین دیکوچیکا دائم * بولوب اول تورت فرشته خادم
ایلا کایلار انکا بیوسن دعا * تا فیامت ڪونی بولغاپ پیدا

لیک محمود دیکان سلطانینك * سلطنت شـهـری داغی جانانینك ۱۰۹^a
 جیریکی اوزى يـله جمع ابردی * بارجه پروانه و اول شمع ابردی
 اوز کیشیس يـله اوق اتلاندی * خـصـمـنـی قـاـلاـگـالـی) فـاـلـانـدـی
 راست بورتیغه بـیـتـشـکـاجـ سـلـطـانـ * اـندـاغـیـ اـیـلـ دـیدـبـلـارـ کـیـمـ آـسـانـ
 کـیـجـیـبـ اـیـرـکـنـ بو زـمـانـ حـیـحـوـتـیـ * اـوزـدـیـ بو اـرـادـکـیـ هـامـونـتـیـ
 کـوـہـاـکـیـ بـارـ اـیـدـیـ طـبـارـ اـنـداـ * بـورـتـینـ اـخـتـارـ نـیـ دـیـانـکـ بـارـ اـنـداـ
 اـنـیـنـکـ اـوـلـ بـارـغـنـینـ اـنـکـلـابـ سـلـطـانـ * بـارـغـنـیـغـهـ مـثـلـیـ قـیـلـدـیـ روـانـ
 دـیدـیـ کـیـمـ بـارـغـانـیدـینـ قـایـتـمـاسـونـ * هـیـجـکـیـمـ اـنـیـنـکـ سـوـزـیـدـینـ قـایـتـمـاسـونـ
 اـوزـکـاـ بـورـتـیـغـهـ قـیـلـبـ عـزـمـ دـخـرـلـ * جـیـرـیـکـیـ اـوـحـدـغـدـ بـوـلـدـیـ مشـغـولـ
 الدـیـلـاـلـ اـوـلـ الـغـوـنـجـ * سـالـدـبـالـ(۲) قـوـلـنـیـ سـالـاـ سـالـغـوـنـجـ
 هـرـ کـیـشـ اـوـنـ جـیـهـ الغـانـ بـوـلـدـیـ * کـوـنـارـاـ سـادـدـیـ سـالـغـانـ بـوـلـدـیـ
 هـرـ نـهـ کـیـمـ بـارـ اـیـدـیـ اـوـلـ مـنـزـلـاـ * هـرـ نـهـ کـیـمـ بـارـ اـیـدـیـ اـوـلـ مـحـفـلـداـ
 کـوـنـارـاـ الدـیـلـاـلـ اـوـلـ خـیـلـ آـنـیـ * قـالـدـیـ بـوـلـغـانـ کـوـنـارـاـ المـاغـانـیـ
 قـاـجـوـرـوـبـ بـاـغـیـنـیـ دـلـحـوـاهـ بـیـلهـ * کـیـتـارـبـ بـاـغـیـنـیـ دـلـحـوـاهـ بـیـلهـ
 قـلـبـیـسـانـ حـضـرـتـ سـلـطـانـ کـیـلـدـیـ * مـوـسـ وـ هـمـنـقـسـ خـانـ کـیـلـدـیـ
 فـتـحـ وـ فـیـرـدـلـوـقـ وـ نـصـرـ اـیـلـهـ * قـیـلـدـیـ خـانـ خـدـمـیـتـیـ رـغـبـتـ اـیـلـهـ
 اوـزـیـنـیـ خـانـ قـاـشـیـغـهـ بـیـنـکـورـدـیـ * وـخـشـ سـوـیـیـ بـقـدـسـیدـاـ کـوـرـدـیـ
 اوـزـکـاـ خـانـینـکـ جـیـرـیـکـیـ بـخـشـ بـیـانـ * بـوـلـدـیـلـاـلـ اـوـلـهـ اوـجـوـنـ بـارـجـهـ روـانـ
 سـالـدـیـلـاـلـ اـیـلـاـ هـزـیـمـتـ کـهـ دـیـمـهـ * آـلـدـیـلـاـلـ اـنـجـهـ غـنـیـمـتـ کـهـ دـیـمـهـ
 قـوـیـ قـوـزـیـنـیـ سـوـرـاـ المـاسـلـاـرـ اـیـدـیـ * اـوـرـدـاـغـهـ بـیـتـکـورـاـ المـاسـلـاـرـ اـیـدـیـ
 تـیـوـهـ لـشـکـرـکـاـ سـوـرـوـکـلـاـرـ کـیـلـدـیـ * تـیـوـهـنـیـنـکـ اوـسـتـیـدـاـ بـوـکـلـاـرـ کـیـلـدـیـ

بـوـکـلـاـرـیـ رـخـتـ اـیـدـیـ رـنـکـ بـرـنـکـ * شـکـرـ وـ قـنـدـ اـیـلـهـ تـنـکـ (وـ) بـهـ تـنـکـ
 بـیـلـقـیـلـاـرـ بـوـلـدـیـ جـیـرـیـکـدـاـ سـانـسـیـزـ * آـنـ وـاوـیـ تـوـلـدـیـ جـیـرـیـکـدـاـ سـانـسـیـزـ ۱۱۰^a
 نـهـ عـربـ فـالـدـیـ نـهـ تـرـکـ وـ تـازـرـکـ * نـهـ اوـلـوـغـ فـالـدـیـ نـهـ رـیـزـهـ شـرـکـ ۳۴۵
 بـارـدـبـلـاـرـ بـارـجـهـلـاـرـ بـیـمـاـعـدـهـ * فـالـدـبـلـاـرـ بـارـجـهـلـاـرـ غـوـغـاـعـدـهـ
 سـوـرـدـبـلـاـرـ بـوـلـغـاـیـ قـوـیـ اـوـجـ بـوـزـ مـیـنـکـ * تـیـوـدـدـیـنـ کـمـ دـیـمـاسـ اـوـتـوـزـ مـیـنـکـ
 آـتـ وـاوـیـ بـیـرـلـهـ تـقـیـ اـوـزـکـ تـوارـ * تـورـتـ بـوـزـ مـیـنـکـ بـارـ اـیـدـیـ وـقـتـ شـماـرـ
 بـدـهـ سـانـیـ اـیـمـاسـ اـیـدـیـ مـرـقـوـمـ * لـیـکـ بـوـ جـاـغـلـیـقـ اـوـلـوـتـورـ مـعـلـومـ ۳۵۰
 کـیـمـ جـیـرـیـکـدـاـ فـیـجـهـ کـیـمـ تـیـوـهـ وـ آـتـ * اـوـلـهـدـیـنـ توـشـکـانـ بـوـلـدـیـ یـاتـ
 بـارـوـرـ اـیـدـیـ اـنـیـ بـیـرـ قـوـلـ بـیـتـیـسـانـ * خـرـدـ وـ هـوشـ باـشـیدـینـ کـیـتـیـانـ ۳۶۰
 بـارـ اـیـدـیـ قـاـشـیدـاـ بـیـرـ طـرـفـهـ کـنـیـزـ * بـاـ مـغـوـلـنـیـنـ اـیـلـدـیـنـ الغـانـ قـیـزـ
 بـاـ عـربـانـیـنـ قـراـ بـیـتـلـیـکـلـاـرـیـدـیـنـ * بـاـ خـلـجـنـیـنـ اـوـزـوـنـ اـیـتـلـیـکـلـاـرـیـدـیـنـ
 تـیـوـهـ وـ آـتـ کـهـ بـوـلـغـاـیـ مـالـیـ * هـیـجـ بـوـکـدـیـنـ اـیـمـاسـ اـیـدـیـ خـالـیـ ۳۷۰
 بـیـتـیـ مـعـدـورـ وـلـایـتـ حـاـصـلـ * اوـشـبوـ جـاـبـقـوـنـغـهـ بـوـاـتـورـ دـاـخـلـ ۱۱۰^b
 باـشـ تـرـمـذـ اـیـاغـیـ مـلـکـ حـصـارـ * اـرـادـهـ قـایـسـ اوـاـوـسـلـاـرـ کـیـمـ بـارـ
 وـخـشـنـیـنـ کـیـکـارـسـیدـاـ بـوـلـغـانـلـاـرـ * دـشـتـ کـوـلـکـکـاـ دـاغـیـ تـوـلـغـانـلـاـرـ ۳۸۵
 بـیـرـ طـرـفـدـیـنـ دـیـکـالـیـ جـیـحـوـنـیـ * بـیـرـ حـارـفـدـیـنـ تـوـقـالـیـ تـاـبـوـنـیـ
 بـیـرـ حـارـفـدـیـنـ دـیـکـالـیـ شـهـرـ سـرـایـ * بـیـتـیـ کـشـورـ تـوـزـبـداـ تـوـلـغـانـ اـیـلـ
 تـورـتـ درـیـاـ بـوـیـدـاـ بـوـلـغـانـ اـیـلـ * بـیـتـیـ کـشـورـ تـوـزـبـداـ تـوـلـغـانـ اـیـلـ ۳۹۰
 بـارـجـهـسـ بـوـلـدـیـ مـبـأـ(?) مـنـشـورـ * بـوـلـمـاسـونـ هـیـجـ بـاـ رـبـ مـقـهـورـ
 اـوـلـ فـاـجـیـشـ بـیـرـهـ بـارـبـ خـرـوـشـاهـ * رـاستـ فـنـدـرـغـدـ بـارـبـ تـابـنـیـ پـناـهـ
 حـضـرـتـ خـانـ قـاـتـبـ اـوـلـ بـیـدـیـنـ * بـیـرـ فـیـجـهـ بـیـتـ اـبـتـبـ اـوـلـ بـیـرـدـیـنـ
 بـیـتـیـانـ قـیـلـدـیـ روـانـ هـوـ سـارـیـ * سـوـزـیـنـیـ قـیـلـدـیـ عـیـانـ هـوـ سـارـیـ

هر نقاره که يىك اوزدین سالدى * شاديانه جالىتكىز دىب قالدى 108a
 هر طرفدين جاقىرا قالدى نغير * كىم باىغى فاجتى نه وقت تقصير
 بىشخانه بىلە آق ايوکا نى سان * تام ھمان اىرىدى سراپىدە ھمان
 نقش لار بىرلە مغۇرچ بارجە * قىلىيان جىيەلارين شق بارجە
 تونكلىوكى بىلەكى باربى آق ايونىنڭ * روزكارى قاراربى آق ايونىنڭ
 بىشخانه دىب ايدى ھيهات * كىم اوچارغە بىرامايدور بو قنات
 اورتايىب قالدى باورجىخانه * اوئت توشوب ايجىكى يانە يانە
 شاميانه بارى يىلە باردى * خشت بىلىپىردىن اوزىنى ھاردى
 كوروبان اوز يىكىدىن ايونى قوروق * قاتا قالدى كوروب اوئل ايشنى سرق
 بولدى پامال ابو اىجرە جازم * بولوبان اوچىدە بولورغە جازم
 قىلور اىرىدى اوشۇل ابو اىجرە كلىم * سىرد اوسـتىدا فالۇرمىن دىب ھم 310
 بىستىر عىش اونوتور بولدى سوزىن * مەنكاداغى يېغىشىتىرىدى اوزىن 108b
 مشرىدە قالدى جاگىردىن خالى * بولدى رىنكىن جاگىردىن حالى
 اوزانىب قالدى صراحى بويىن * ياد ايتار بولدى يېراونىنڭ قوبىن
 ڪوراڭا سىيندى پىمالە بىرلە * بىر قوبىسى اىرىدى حوالە بىرلە
 فق بىستلارى يېغىريلدى تمام * بىر طرف بولدى بىسە شرب مدام 315
 قاجتىلار راضى و مىحدىلار * قالدىلار مغىچە و شاهدلار
 يىك اوزى فاجتى و بولىن آلدى * يىك اسباب تعظىم قالدى
 حاصللا ھۇنى كە بو مدتدا * يېغىيان ساقىلب ايدى دولتدا
 بارجەسىن ئاشـلادى و فاجتى روان * تا سالمات جىغفارا ئىغايى جان
 جون آئىنڭ فاجقانى معلوم اوادى * بارجەغە حالى مفهوم اوادى 320
 بارجە سلطانلار اىلى جىابقۇنغا * باربى اىرىدى ناغ ئابد ھامۇنغا

كىم ولى يىك بوروغان آنلانسون * خبىر الماقە بوروپ فانلانسون
 ولى يىككى ابىتىپ بو سوزى * حىب سارىپ تۇتى فاجارغە اوزىن 280
 حون ولى تابىتى خبىر سلطاندىن * خبىرى فامادى باش و جاندىن
 اوزىن آغاـسىغە اوـق بىتـكـورـدـى * باـشـ فـاجـورـماـقـىـ غـيـمـتـ كـورـدـى
 سـرـيـنـ خـلـقـ اـرـاـ آـجـتـىـ ولـى~ * بـىـرـ قـورـقـ باـشـيـنـ ئـىـبـ فـاجـتـىـ ولـى
 فـاجـتـىـ باـشـيـنـ ئـىـلـىـكـ اـولـ كـورـنـمـك~ * اـيـتـ سـونـكـاـكـنـىـ آـلـىـيـانـ فـاجـقـانـ تـاكـ
 اـغـاسـىـ هـمـ اـنـكـا~ تـابـعـ بـولـدـى~ * مـونـعـ بـىـلـغـى~ اـيـشـ ضـابـخـ بـولـدـى~ 285
 كـورـمـادـى~ ھـېـچـ جـىـرـىـكـىـنـكـ كـرـدـىـنـ * كـورـماـسـون~ ھـېـچـكـىـم~ اـيـنـكـ درـدـىـنـ
 قـاشـلـادـى~ آـق~ اـبـى~ اـبـلـە~ جـادـرـى~ * قـوـزـدـوـرـوب~ خـىـل~ بـىـلـە~ لـشـكـرـنـى~
 قالـدى~ سـاـغـيـتـلـارـى~ بـارـجـە~ بـىـرـدا~ * اـوـزـى~ فـاجـمـاـق~ بـىـلـە~ باـتـىـب~ تـىـرـدا~
 قالـدى~ بـسـيـار~ دـوـولـغـە~ اـنـدـىـن~ * بـولـدـى~ بـىـزـار~ دـوـولـغـە~ اـنـدـىـن~ 107b
 قالـدى~ اـنـدـىـن~ بـىـشـىـلـىـب~ زـانـوـنـد~ * كـىـم~ بـهـاـدـرـغـە~ قـىـلـاـرـمـىـن~ بـىـونـد~ 290
 توـشـتـى~ مـانـكـلـائـى~ لـيق~ بـوـ اـيـرـدـى~ سـوزـى~ * كـىـم~ كـىـرـاـكـاس~ مـنـكـا~ فـاجـقـاـقـى~ بـوزـى~
 قالـدى~ بـسـيـار~ اـبـوـ اـيـجـرـە~ قـطـاـس~ * يـعـشـى~ اـتـلىـقـقـە~ تـورـازـمـىـن~ دـبـب~ اـسـاس~
 قالـدى~ اوـبـىـجـىـنـ)~ تـقـدـىـكـىـدىـن~ اـسـرـو~ * كـىـم~ فـاجـار~ آـنـقـە~ نـى~ حـاجـتـدـور~ بـو~
 قالـدى~ بـسـيـار~ پـلاـو~ رـنـك~ بـىـنـنـك~ * قـابـو~ ڪـلـفـام~ و~ قـابـو~ مـيـنـارـنـك~
 جـىـيـهـسـىـنـىـنـك~ كـوبـى~ درـبـنـد~ اـيـشـ * اـيـسـاسـى~ دـىـلـك~ بـهـ درـبـنـد~ اـيـشـ 295
 اـسـلـە~ بـارـجـەـسـى~ قـاشـقـاب~ قالـدى~ * فـاقـشـابـان~ يـىـك~ دـاغـى~ بـولـىـن~ آـلـدـى~
 قالـدى~ يـورـتـىـدا~ بـولـوب~ بـالـلـار~ فـاقـ * بـارـجـەـسـى~ آـنـقـوـجـى~ اـيـلـكـا~ مـشـتـاقـ
 بـاـبـرـادـى~ نـىـزـه~ قـامـىـش~ باـغـى~ دـىـلـك~ * بـوـبـالـىـب~ قـانـغـە~ بـارـى~ باـغـى~ دـىـلـك~
 طـوغـلـار~ قالـدى~ جـابـارـغـە~ لـايـق~ * خـصـم~ بـوزـىـنـى~ باـپـارـغـە~ لـايـق~

تىنكرى قەرىخە سزاوار بارى * لايق تىغ و سردار بارى
 تىنكرى قاى ايلنى كە مقەور ايلار * خان جىرىكىن اسکا منصور ايلار
 خلقنىڭ ئىللىرى ئىنماماسە * ئانلارى نفس اوئىدىن ئابىناماسە
 يېرماس اول قومىغا تىنكرى تغىير * ادزى بو نوع دىدى حى قىدىر
 كىچە كوب ايل بوزواوب سارولدى * بارجە اوز يېرىدا وافع بولدى
 235 ناش محلاتى فتح اولدى بو طور * مونذاق اپورادى حصار اهلىغە دور
 ارىكىكا قىلمادىلار پروا هېچ * اول سارى باقىمادىلار اصلا هېچ
 اوتوپ اندىن يوروپى حضرت خان * قىلىيان خاك ايلە آنى يېرىش
 بوردى رخش مراد اوستىدا * انكر شىخ عەماد اوستىدا
 جىرىكى بارجە يېغىلدى اندا * خىزمىنىڭ حالىنى يىلدى اندا
 240 وخشدا تۈرگانىدەن تاپتى خېر * وخش آھنەكى تۈزۈپ قىلىدى نظر
 چىلاتىپ جملە سلطانلارنى * تىلاتىپ رسەتم دەستانلارنى
 دىدى اى عالما را سلطانلار * جىكىتىنگىز مەلک اوجون كوب جانلار
 انكىا يېتىپ بو سارى قول اوورۇنك * بلکە يېتكوچە قولغە كىورۇنك
 زېنھار اوچە اوجون جاپتۇرمانك * باش-ورون ماللارين تاپتۇرمانك
 245 105^b السانكىز تىنكرى دىمىش بولسىدە آنى * بولور اپرەكىن يوجىرىك بارجە غنى
 ايل بولور بارجە سېزىنىڭ * تۈز سېزىنىڭ تاغ سېزىنىڭ غىلچە سېزىنىڭ
 سەر بو سۈزۈرنى قولاققە الماي * بو حەككىتىغە قولاققى سالماقى
 مال دىب جاپسە كېشى خەممە توبار * اياقىي قاچقاچ اوجون اسۋە كوبار
 اوشبو سۈزۈرنى دىيان حضرت خان * قىلىدى يېلىخ كە آى اولغاچ تايان
 250 106^a خەممە سلطان يېلى سلطان مەممەد * يورۇبان خەممەنى قىلسۇن نابود
 بىسە قوللۇق قولى بىرلە تۈرسۇن * هەر كېشى اوز بولى بىرلە تۈرسۇن

شاد مەممەد ايلە تىمور سلطان * اوزىنىڭ لەتكىرى بىرلە يېرىش
 خاننىڭ اونك قولىداغى يېلىلار ايلە * رزمىنىڭ قولىداغى يېلىلار ايلە
 جانوفا ايردى يېرىنىڭ آنى * سەيم وفادىن يۈرەتىلەمىش ذانى
 200 يەنە يېرىنى اوروپا خان دېلىلار * رزم ارا رسەتم دەستان دېلىلار
 خەممە سلطان يېلى هەم سولاداغى لار * يۈرۈسۈن بارجە اوشۇل قولىداغى لار
 اوشبو يېلىخ يېلىلە اول سلطانلار * سلطنت جىمىغە كېركان جانلار
 آنى توغۇھ قەبىچى يېرىب آنلارغا * يېغىيان سائى كېشىنى قاتلارغا
 يۈرۈدىلار ياسانىب لەشكەرىدەن * اوزدىلار يوکى آغىز لەشكەرىدەن
 265 خانداغى سۈنکلەرىدەن درد يېلى * خاطەر تەرفەپ بىرورد يېلى
 يۈرۈپ ئەلغى دىدى اما ايل اياغ * كەتىيان دردی ايماس ايردى ساغ
 يوقىدە پىوستە بوطۇر ايشلەدىلار * بازىلار جەلەسى و قىشلەدىلار
 106^b ايلغايان اوزى يۈرۈپ ايردى خان * اونك قىلۇر ايردى ايشىنى يېدان
 خاننىڭ ايلغارى موقۇف اولدى * فەتكە بىرلە اېجى آنىنىك تولدى
 كەم نى بىنكلەيغۇ يۈرۈكەپلەر اول خىل * قايسى يېلىلەكە يېتىشىكەي اول سېل
 270 لىك اول خىلداڭى سەرورلار * سەيم الار حەممەدار لەشكەرلار
 تۆنلا اوق اوزدىلار آق قايدىغانىن * اوزىبان بوزدىلار آق قايدىغانىن
 قايدىغانى دېلىكىنى يېر تاغ بلند * كەم آنىنىك اېكىننىكە يېتىمسەلەند
 قانك اتىب كىلدى ايسە اول يۈلە * كوب تلانقان ايل ايدى يېر قولدا
 275 كېبىد اوق بورناول اوزغان بولدى * بولىداغى خلقنى بورغان بولدى
 مالىن الدورغان اولوس حالى تباھ * باردىلار يېلىلەر يېلىلە تارىب آه
 قىل توشوردىلار انكى كەم اپنە * كىلدى يەھاسىنى باشلادى اوزىك
 بۇ خېرىنى ايشتىب خىرۇ شاد * دىدى جانىغە يېتىب خىرۇ شاد 107^a

اوشل ايل کيم بو بلا کورديلار * موئجه تشويش و جفا کورديلار
 ينخى اختارسانك الارنى اى بار * سورىكا قابتارسانك الارنى اى بار
 كوبراكى شرع سورىن ييلماسلىر * جهل اويعوسىدىن آييلماسلىر
¹⁹⁵ كوبراكى تينكىرى بولىدا كمراد * كوبراكى دل سېدە و نامە سېدە
 تينكىرىنىڭ آتىن آغىزىغە ئالماق * تينكىرى قرآنى سارى كوز سالماق
 الار اليدا بىسى عىبىت ايردى * كوبراكى كافر و بى رىب ايردى
 ناروا ايش الار اليدا ردا * فاسىزا سورىكا كوروب ايلنى سزا
²⁰⁰ قايدا كيم بار ايدى يېر بد مذهب * اندادا ايردى اتايىب خوش مذهب
 استراباددا تورغانلاردىن * بىسى سارى دائى قورغانلاردىن
^{103b} موندا ايل جمع اواب ايردى بىسى * قىلىيان دين ارا هو يېر هوسى
 يېرسى رفض پىند ايلاب ايدى * جهل قصرينى بلند ايلاب ايدى
 يورور ايردى يېرى مىلد اتايىب * اول اووس اىچىرە موحد اتايىب
²⁰⁵ يېرىكى دين نصیر ايردى هوس * يېرىكى كوشە دير ايردى هوس
 على دين اوزكاني ييلماس لار ايدى * جهل جامىدين آييلماس لار ايدى
 بارجەننىڭ اغزىزىدە حىدر حىدر * موتفرى¹⁾ اندادا ابو بكر و عمر
 كىمكە عنمان دىدى اولدى اندادا * سەيم على دىدى فوتولادى اندادا
 لىك الاردىن على يېزار ايرور * خاطرى بارجەدین افكار ايرور
²¹⁰ شاه هم اوزى آيىقان بولدى * سورىدىن جملە عالم تولدى
 كيم منىن دوستلارغۇمدىن بىيار * ايل تاموغ اىچىرە كوبار بولغاى زار
^{104a} اول كىشىلاركە دېكىاندور اول شاه * بولوبان حاللاريدىن آشاه
 بو كىشىلار ايمىش يېلدىم * شاه سورىكىدا فدا جان قىلدىم

شاه يېغمىر آيىقان سورىدىن * جىقەمس اوزكاكى جىقارىپ سوراوزدىن
²¹⁵ دىسە هم سوزىنى موافق ايتور * سورىنى سورىكىدا لايق ايتور
 شاه ابو بكركى تعظيم قىلىپ * سەوب تواضع يىله ئىكاكى كىلىپ
¹⁹⁵ دير ايدى افضل اصحاب انى * قدوة زمرة احباب انى
 جون يوروش قىلىدى جهاندىن صديق * الدى خطاب اينىڭ اورنىن تحقيق
 شاه اوواب هەمم و هەرزا زانكى * بارچە ايش كوج ارا دەساز زانكى
²²⁰ قىلامادى هېيج اينىڭ بىرلە خلاف * توئامادى امرىدىن اوزىنى معاف
 جون بارور بولادى جهاندىن خطاب * بارچە عنمانىغە يېغىلدى اصحاب
 زانكى هم ايلامادى شاه نفاق * توئىدى اينىڭ بىرلە مەھر و وفاق
²⁰⁵ تا زمانى كە قضا يېتى زانكى * جىرخدىن تىغى جفا يېتى زانكى
 سوردى اندىن سۈنك اولوسقە فرمان * مصطفى اورنىدا بولادى سلطان
^{104b} هېيج قايسىغە مخالف بولماي * الار آيامىدىن غەمدىن تولماي
²²⁵ قىلامادى دىنىي اوجون هېيج نزاع * بلکە تا قىلادى دىنىيغە وداع
 شاه الار بىرلە بو يېنكلەيغ ايدى يار * غايىش ھەنېجە منخ مردار
 شاهاننىڭ جانبىزدىن دشمن اواب * يېجەت غەصە و غم بىرلە توواب
 مېنىڭ يېل اوتكان كېشىلار بىرلە مدام * قىرىلىشىپ اوزىنى قىاورلار بىدنام
²³⁰ ھەر يېرى مفسد آيىن وفاق * ھەر يېرى كونكىلىدە مېنىڭ يېلغى نفاق
 نى منافق ايل ايمىشلار بو ايل * اوزىلارин تا زە دېبىشلار¹⁾ بو ايل
 شاهاننىڭ روحى الاردىن يېزار * شاهاننىڭ كونكىلى الاردىن دربار
 مۇنداق ايل بولسەلار انداق نى عجب * اوتقە قاچورسالار انداق نى عجب
^{105a} خان جىرىكىكىا مۇنۇشكىدик باغى * اوچرا آيىتسە بولور باغى

1) Рук. оп. въ концѣ

1) Можетъ бытъ? Могутъ бытъ? слово непонятно!

بوق الار کونکلیدا ایمان دردی * بوزلاری اوستیندا عصیان کردى
کوبراکى اوق اوچیدا باردیلار * کوبیینک ایچلارینى باردیلار
چاغیر ایچکوجى يارىله يخشى * جيرکىدېن دھر ارىلە يخشى
ایچکوجىلاركا بو بولدى احوال * کيم ييان ایلاديم اي نىك خصال
ایمدى اينتاي كەنيلار بولدى ينه * قىلدىلار فالغان اولوسىغە تنه
سويدىلار بارجەسىنى باشىن اياق * الدىلار بارجەسىدېن مال و برابع
فوظە و کونکلاڭ خفتانلارىنى * جەدە و جىكمەن ايلە جانلارىنى
خەر ايلىدىك بارىنى عور ايلاب * قەھر ايلە جانلارىغە زور ايلاب
يېرىنىڭ بونىيغە يېب تاقلىار * يېرىنىڭ جانىغە اوت ياقتىلار
يېرىسىنىڭ اوتىنى الدىلار * زخملىق يېلارىكى سالدىلار
يېرى باشى جايىلدى آپира * يېرىنىڭ دالوسى جىقنى قاپира
يېرىنىڭ يۇنى سىئىپ ياتىپ ايدى * بدنى فاتخە بارى ياتىپ ايدى
کوبراکى ھەر ايلىدىك ملتسىز * کوبراکى هەنر ايلىدىك سنتسىز
قاپىس فاجىب ايدى ايس كىلىپ اونك * يېر قولى ايلكاري يېر قولى سونك
قاپىس قىزىن تاپا المائى حىران * قاپىس خاتونى يىلە سرگىدان
قاپىس اينى سىدين اېرىلغان ايدى * آه و فرياد و فغان فيلغان ايدى
يېرىكى آت يىلە تىۋە غمى * يېرىكى بادە يىلە مىوه غمى
يېرى يۈمىت غەمىدىن آه قىلىپ * عەنمۇنىڭ يۈلىنى ھوتاه قىلىپ
يېرى آق رختلارىن ياد قىلىپ * قىرارىپ کونکلەنەن ناشاد قىلىپ
قىز انا دىب چىكىان واپىلاه * انا قىز دىب قىلىان نالە و آه
ند اتا اوغلىنى تابتى اوادم * ند اوغولوغە اتادىن فالدى غم
هر كېشىكى بولوب ايدى حالى * بار ايدى اسرو غريب احوالى

کيم بوروب حضرت خان اعظم * كىسيپ اول تاغنى شاد و خرم
بورودى ملك حصار اوستىكا * خلق بىھنك و مدار اوستىكا
تاش محلاتىنى يېتكاج الدى * خصمىنىڭ جانى ارا اوت سالدى
ساپىب اول ايلكى هزىمت اسرو * الدىلار مال و غىمت اسرو
بوزدىلار طاق مقرىن^۱) بىيار * آلدىلار تاجە و اطلسن^۱) بىيار
قاپىس آق رختغە اوردى اوزى * اونكىارىپ هەنر ايلكى سوزىنى
قاپىس دىيىاي منقش تابتى * قاپىس غالى يىلە مفوش تابتى
قاپىس خرجىن يىلە خرجى الدى * اوزى توشوب آنى اوتفە سالدى
قاپىسەنچە اهل بدھشان تىكىدى * قاپىسەنچە رخشان تىكىدى
قاپىس آلتۇنگە اوروندى اندا * اورونوب ايلكى ھەرۇندى اندا
قاپىس در تابتى و قاپىس كوھر * قىلدى آراسىتە تاج و افسر
قاپىس فيروزە يىلە مروارىد * تايسان بولدى اوپس اېسەرە فرید
قاپىس زىلوجە ھەرمانى آلىپ * حىقىقى ايل آيدا ايلكىنىكا سالىپ
قاپىس تكىنەند شەطىنبى * آلىان كوجىتى كونكولدىن رىنجى
قاپىس يىزدى الجە ھەنوب الدى * جولغايان آنى يوکىكا سالدى
منزلاپادى و مصرى بىيار * فرا و آق الجە ليل و نهار
ھەرى آباقييغە سان بوق ايدى * قىندى يېرە كونكول اسرو نوق ايدى
شىشە شىشە ساخىلىپ ايدى نبات * كۆزە كۆزە توکولوب آب حيات
قاپىس دور آب حيات اندا شراب * كيم اول ايل لارنى قىرىپ قىلدى خراب
بادەسىز بوق ايدى يېر ويرانە * بارجە ويرانەلارى مېخانە
رنىلار مىت حىقىقىپ هەر ياندىن * يېخىر خاندىن هەم ساطاندىن
1) Хоть рук. даетъ именно это, но чит.

ایلادی حکم که حمزه سلطان * بوروون ایلکاری ایلاب جولان
 اسکا فوشتی جانی بیک سلطانی * صادر صف شکن میدانی
 حاجی غازی بی ایله قبر بی * کیم ایور هر بیری بیز سور بی
 اول ایکانی هم اسکا فوشتی خان * هر بیری بار ایدی بور دستان
 ۱۱۰ ایلادی حکم که اتلانغای بات * نقد و وقت سید احمد فونکرات
 حمزه سلطانغه باربب قوشوغای * هیبتی دین ایل الوس فادرولغای
 اسکا پیوسته کوبک قوشچی هم * کیم ایور خانغه قدیمی محروم
 بورویان ایلکاری ایش قیلسونلار * خصمینک نی قیلورین بیلسونلار
 ۱۱۵ جون بولارینک قویینی ایلادی راست * تینکری نینک اطفینی ایلاب درخواست
 ایلادی حکم که سلطان محمود * کیم ایور مظاهر عدل معبد
 بوروون ایلکاری دشن ساری * تیلاسون نصرت و فضل باری
 انکا پیوسته تیمور سلطان هم * بوروون خصینی ایلاب درهم
 اوزی هم بو ایکی سلطاندین سونک * بو ایکی جان بیله جانان دین سونک
 ۱۲۰ بیروندی ایلا که ایتیپ بوماس * بیروشی وصفی دا تیل ایورواماس
 تانکیان قول ایاغینی محکم * تینکری بادی بیله کونکلی خرم
 اتلانیپ کیلدی خذار اوستیکا * بیروب اول دشت و دیار اوستیکا
 اوتویان باردي اندین دربند * کیم بیتمامس ایدی برجینه کمند
 بیرسیک طاغ ایدی دربند دیکان * کیم اسکا بار ایدی الوند دیکان
 ۱۲۵ تینکری فرمانی بیله ایکی قاغ * قیلیسان ایکیس بیز بیرنی اتابغ
 باش فویوب ایکالاس بیز بیردا * بوز تومان کوه و کمر هر بیردا
 هر بیری نینک باش کردونغه بیتیپ * هر بیری نینک قولی جیحونغه بیتیپ
 قاف نینک تاغی ال آیدا پست * بولیدا بیز دیکانیان بیز کف دست

تاشلار بولیدا هر بیر ڪوھی * ساھن بادیه اندوھی
 فراول تاغنینک اوستیدا عیان * ایلادیم ڪوک اوزه ماه تابان
 ۱۳۰ بار بو تاغنینک اوستیدا فلک * کورونور تام اوزه تون بایغان تک
 بیز باغچ بار بو ایکی تاغ اراس * قابل باع ارا بولاغ اراس
 جشمەلار سوبی روان هر پاندین * تازهراق آب حیات جاندین
 اول ایکی تاغنینک اغزیدا جهان * صنعتی قیلدی عجب طور عیان
 بیز ایشیک اورناتیپ اول ایکی ارا * اول ارا بیردی اولوسقہ ماؤا
 ۱۳۵ مول اواوس کونکلیده بو بار ایرمیش * کیم فلان تاغ ایشیکی قار ایرمیش
 اندین اوز بک نیتیپ اونکای بارب * نیتاک ایسینی بیروتکای يا رب
 خلق بوسوز بیله و حضرت خان * خصم دین فصدی اوجون بواudi روان
 خصم جون خان خبرینی تابنی * کیم که فاج دیدی هوادین قابنی
 بواudi درمانده جانی بیله * کینکاشیپ بخشی بمانی بیره
 ۱۴۰ قیلدیلار عجائزی ظاهر بارجه * بو بولاغ ڪوردبار آخر بارجه
 کیم اوروش اینک سوزینی فویغايلار * اولنوروب قلعه دا آت سویغايلار
 جون بوسوز اول ارادا تابنی فرار * کیم فیاور بولدبانلار اول فوم فرار
 باردي ذوالنون و اطیف بخشی * سونکیدین ناوك و رعد و تمحی
 بلحدین کیلکان اواوس ایو ساری * فاجنی لار جان ارا وهم ڪاری
 ۱۴۵ قالدی اوز خیلی بیله خسرو شاد * بارجه روی سید و موی سیاه
 بیز اینی سین بیمارور بولدی حصار * باربب اول خیل بیله توادی حصار
 ۱۵۰ بنه بیرنی بند بیز قورغانغه * بیماربب منظر ایدی خانغه
 ۱۵۵ ڪیم قاجان کیله باقینراق فالقاي * فتحنینک بولینی خانغه آجفاي
 وخشی دا اولنوروب ایدی حاصل * تینکری آئی قیلیب ایدی غافل

جون اينىڭ بارىكىيغە يىتىم * يېتىكاج اوق حضرىيغە عرض ايتىم
حىب حال اوشبوغىنە مطلع ايدى * مطلعيم اوشبو اىكى مىرىع ايدى
قىل فدا جانىمىنى كىر جسم لطفىنى خىندىدور 65
سین سلامت بول كە بوز مىنك جان سىنكا وابستەدور
جون بو مطلعىنى ايشتىي اول شاه * حالت و دردىدىن اولدى آكاد
ابلادى بىندهدا كا اسرىو تھىين * قىلدى الطاف و عناسىقە فرپىن
بىر اىكى كون جو بو سوزدىن اوئى * صىحت اول دردلىرىن هوركوتى
يېغىلىپ ايردى بارى سلطانلار * دنى لار بىرلە بارى اوغلانلار 70
جىرىكى جمع بولوب ايردى تمام * خىلدىن قوشى توابوب ايردى تمام
اوشبو حالتدا ايتىپ كىلدى بىراو * خىصى سوزىن ايتىپ كىلدى بىراو
سوزى القىصە بو كىم خىرو شاه * بولوبان اوز خطرىدىن آكاد
جمع ايتىپ قۇندىز و بىغانىن جىرىكىن * كىلتۈرۈپ كىشم و بىدەخشان جىرىكىن
تىلاتىپ بارچە حصاز اهلىنى * يىغىدى اول ملك و ديار اهلىنى
ولى يىكىنى تىلاتىپ خنانىدىن * جىرىكىن يىغىدى تىلاپ هر ياندىن 75
بىر ولى بىرلە يېغىلىدى باقى * رزم بىزمىدا بولاي دىپ ساقى
تۇرت آغا اىنى جمع اولدىلار * لىك اندوه بىلە تولدىلار
الدىلار اىرسە جىرىكىنىڭ ساتىن * توکتىلار اىرسە اولوسنىڭ قابىن
كىرىدى دفتركى كىشى اوتوز مىنك * لىك هر يېرىدا قايدىخۇ بوز مىنك
كيم نىتىپ اوزىلك ايلە سانجىشالى * نى قىلىپ كىستان ايلە سانجىشالى 80
جون آغا اىنى بىلە خىرو شاه * توزدى اول نوع ايلە خىل و سپاه
بىراكىن توخىتتا الساي مىكىن * اغا اىنسى بىلە بىس غەكىن
مشورىت ابلادىلار تورتالاس * فەھرىپىنى سپالادىلار تورتالاس

دىدىلار كىم اوروشە ئايس بىز * خان قويىغە توروشە ئايس بىز
قول ايدىلار بارى نى قىلسۇنلار * شاهنىڭ ئىيغە نى كىلسۇنلار 85
بۇ كىنگاش بىرلە بورۇپ اول تورتاو * بولدىلار ھە بىرى بىر غەمكە كرو
بولدى اول تورت ايشى رە قىلماق * جاراڭلۇ اوزلارىكى دە قىلماق
ھېچ كەلەپ بوق ايدى ئىشكەدىن * مال ايلە مەلکەت و كىشوردىن
لەك تىنگىرى سالىپ ايردى قورقۇنج * جانلارنى ئىب ايردى قورقۇنج
عاقتى فىكت قىلىپ بىدلەر * فەھرىپىسى ارا جاھەلەر 90
بىساربىپ بىلە سارى عەجز دە نىياز * شاھىيغە سوز بىساربىپ دور دەرزاز 95
تىلادى كۆمكى اسسو فائىن * ھە بىرى اوز ايشىدا اوت يالىن
بىنە بىر ايلەجى خەراسان سارى * بىساربىپ ابلادىلار كوب زارى
باختار سارى ھە ايلەجى بىساربىپ * كىلتۈرۈپ انداغى ايلەن ئىكاربىپ
بىلەدىن كىلدى عمر يىك باشلاپ * جىرىكىن ئىنكى يەراماسىن تاشلاپ 95
تۇرت مىنك بىلە جىرىكى ايردى * جون اوزىنىڭ كېشىپن آيردى
ھەرىدىن كىلدى اطيف بىخشى * سوز اونى بىخشىلار ائجه بىخشى
ايكى مىنك تۈرك عراقى بىرلە * التى مىنك جاھلى يەسافى بىرلە
باختىرىدىن تىقى دو ئۇن كىلدى * سرگىش فرقە ارغۇن كىلدى
كىلدى يىش مىنك كېشى ئىنكى بىلە ھە * بولدىلار بارچەسى يار وھەدم 100
كىلدى كۆجى حون بىر خەرلەزى دىدى * اندا كوركان كە دە فەلەن دىدى
مۇنداق آوازە دە بىر طور خېپ * قىلدى ايل كونكلىكى فە الجملە ئىر 105
لېك اول حال بىلە حضرت خان * كىم فەكار ايردى انكاجم ايلە جان
تىنيدە بار ايدى آزار ھەنۋز * بار ايدى فوالارى افكار ھەنۋز
تىكىلىپ تىنگىرىسىكى بى بىردا * بورۇپ اتلانىدى تىلاپ فضل خدا

غایش خلق انى يىلماسلىار * جان يىلدە خدمتىكا كىلاماسالار
 بولەسىدە اپرىدى سليمان اوخجان * فقرىن اپىلارمو اپرىدى مۇنچە نهان
 سلطنت فقر يىلدە سەم تاييلور * شاداغە فقر ايشىكى كم آجىلور
 30 سىيم كە بو مرتبە اوزىزە بىتى * سلطنت بىرلە انى جمع اپتى
 دىسىدە بولۇر آنى خان دوران * بلکە دوراندا سليمان زمان
 بو حكایت كە يىتىپ آھستە * اپالادىم عرض من دىخستە
 35 كىشى يىلماس مونى خاندېن اوزكَا * كم توشۇنور كىشى مونداق سوزكَا
 بىنەنинك سوزلارىكَا خان توشۇنور * قوش تىلىدور بو سليمان توشۇنور
 سوز اوزۇن بولادى كىلاي سوز باشىغە * ايش فزۇن بولادى كىلاي سوز باشىغە
 40 جون كىذر توشى شە عادلە * فرىشىدىن كېسى دېكەن منزلەكَا
 خان جاپىب قوش سالاتورغان هەنگام * يىقىلىپ آنى غۇردى ابام
 خان توشوب يېركا تېنى بولادى فىكار * ئازىزىن جىمىغە بىتى آزار
 تېن و جانى بارى افكار اولدى * اپل اپاڭى بارى ئاكىار اولدى
 45 مدەتى خان قولى آزىزە ايدى * خلقنىڭ خاطىرى افسرە اپدى
 بولادىلار يېكىلارى يىحال اسرىو * رنج و غم يولىدا پامال اسرىو
 باردىلار اوزلارىدىن مىكىنلار * تو زىبلىار ئالدىنى مەھرآينلار
 كۈيدى بو غم يىلدە سلطان محمود * بىتى كىرىدونغا ئەغا ئىدىن دود
 50 496a بولادى بىيار بېرىشان خاطىر * بولغۇچە خان ايشىكىكا حاضر
 آنى كوركۇنچە سلامت حاصل * لحظە بوق ايدى غەدىن غالى
 اول محلدا كە قىلىپ تو سەنلىق * خانغە كوركۇنى فەلك دوشمنلىق
 شەعەلار دىدى اوز احۋالىغە * بىس مناسب اوزىنинك حالىغە

درەمندانە و دلكلەش بارجە * قابىل نەممە زىلكلەش بارجە
 50 بىرى اول شەعرلارىدىن¹⁾ بودور * كورونكىز كىم نى بىلا خوشكودور
 حضرت امام الزمان و خليفة الرحمن نىنېنك درەمندانە لېق حالىدا اینقان
 اپتائى دور
 درد غم يىجاڭە كۆنكلەوم سارى آقىلادى بىنە
 مېنى كوروب عشق اونى باشتىن بىنە كىلدى بىنە
 55 496b غنچەدىك كۆنكلەوم غم ھېجرا ئىدىن فان باغانلادى
 مىرددە وصلىن ايشىتىپ كۆنكلەوم آجيلادى بىنە
 ھېر اوتىندا ناتوان جسمىم فراقىنك كېمىجەسى
 شەمعەدىك باشتىن اباتق فرقەدا ياقىلادى بىنە
 كىز²⁾ ايدىم عشقىنى ايدىن و لېكىن نىلابىن
 حالاتىم مەجنۇن كىسى عالمىغە يايىلادى بىنە
 60 55 فرقە آتىدىن يىقىلىدىم بار كىلىدى سورغالى
 اى شبانى بار درەبنىڭ غە دوا فيلدى بىنە
 بىنە اول وقت بىخارادا ايدىم * بوق كە صەھرى ئەنمادا ايدىم
 كىم كېلىپ فرىشىغە خانى كورسام * اول سليمان زمانى كورسام
 بو ئەمدا بىلە جون آتلاندىم * ئون قانىپ يېر اېتكى كون قاتلاندىم
 كېسى كا يېتىم اىسە انداغىلار * يعنى اول منزل و مسكن داغىلار
 65 497a دىدىلار صورت حالىنى منكَا * كىم نى ايش اپلادى بو جىرىخ ئاكا
 بو حكایتلىنى ايشىتىكاج بىيار * خاطىرىم قايدۇرىنى اولدى افكار
 حسب حالى ايتىپ حضرتىغە * اسرو تىجيلىل ايلە باردىم قايتىغە
 70 497b 1) بېرلاپ. 2) شەعلارىدىن. 3) پەزىز.

فراوش ملکیکاجه جابتوردى * تركمان ابولارىنى تابتوردى
تركمان قىزلىرىنى الدىلار * عيشينىك كوسالارىنى جالادىلار
فراوش كشورىدىن تا خوارزم * الدىلار بارجىسىنى ايلاب رزم
يانىب اندين اليان مال و براغ * توشوروب قولىغە اسباب فراغ ۹۳۶
قاباب اوئورماق بولدى سلطان * كيم ييتىپ كىلدى خاندىن فرمان
كيم يېغىلدى بو طرف ياغى لار * بودايلار جمع بارى ياغىلار
ايىدى سلطان بىشە كىلسون بات * بير زمان ايلاماسون صبر و ثبات
اوшибو يېلغى يىلد سلطان حاصل * بولدى ابو سارى يشارغە مايسىل
ايىكى قورغانلىق عزم ايتنى * عزم ييتىپ راست بخشارا يېتى
جىرىكى ساع سلامت بارجىد * رزم ايلاردا قىامت بارجىد ۹۰۰

XLVII.

حضرت امام الزمان و خليفة الرحمن مظفر الدين
سلطان محمود بهادرنى اوزيكا قوشوب حصار ولايتىغە
خسرو شاه اوستييكا بارغانى و خسرو شاهنى قاجوروب
ولaitلاريدىن مال الغانى و خانىكە خان بىلە الجە
خانىنىك الا بولغانلىنى معالوم قىلىپ اندىن ۹۴۸
مراجعةت قىلغانى

خانەجون باردى خبر سلطاندىن * كيم يېتىپ كىلدى فالان قورغاندىن
خان شىيانى جىشيدسويير * شاد نورانى خورشيدضمير
اتلانور بولدى حصار اوستييكا * ان DAGى ملک و ديار اوستييكا
يىساربىب حكمىنى سلطانلارغا * ييرايغىن تابع فومانلارغا

5 اتلانىب فرشىغە عازم بولدى * ظفر آيدا ملازم بولدى
جع بولغۇنچە جىرىك هر ياندىن * كىلکوجى بارغوجى هر سلطاندىن
ايرىكىب فرشىنى أولا بولدى * فوش يىله هر سارى هاولار بولدى
فوشىنىك قوشلارى بىيار بواور * قوشىنىك طعمەسى طيار بواور
توۋەنە و قاز فراوان اسرۇ * جانور اندا نمايان اسىرو
10 قىرغاول باغانلىرىدە سانىز * قرجىغايىنىك ساغىشىدىن جانىز
توزىدا باغرى قىلار بىيار * يىر باغىزىلاب يوروماكىدىن افكار
مرغلۇق قوشى اوجون هر سارى * صىدكىر ايلكىدىن ايلاب زارى
قىمىرى و بىلىلى نالان ايىدى * يىر يىر اوز ايشىدا حىزان ايىدى
صەھىلار بارجەلارى زار و ضعيف * مىن كىسى درد و غم ايلكىدا نجف
15 هر ئىمچىك فوش كە بواور دوراندا * ظاھرا بار ايىدى بارجە اندا
كېنم سليمان زمان اندا ايىدى * يعنى كيم حضرت خان اندا ايىدى
قايدا كيم بولىه سليمان ناچار * وحش ايلە طير بولولار بىيار
هدىد اول تىكرايدىن اصلا كىتماس * هيچ توراولك سور ايلە قايتماس
بواور اول تىكرادا هر توراولك فوش * ياسابان بارجە اوشۇل يېزدا فۇزىش
20 كېنك ايلە طوطى شىڭىرخا هم * بلکە سېمېرغ ايلە عنقا هم
ھر سارى بارسە ايىدى حضرت خان * يوروب انداق كە سليمان زمان
قوشلارى اوستييكا كىلورلار ايىدى * باشىغە سايدە فيلورلار ايىدى
25 كىم عجب خانى سليمان دىكائىم * بارى عالمغە انى خان دىكائىم
كىم اينىك حكمىدا دور و حش ايلە طير * هم اينىك ايلكىدادور شىرىله خىر
كىم اينىك امرىدا دور ديو و پىرى * حكمىدا يىر يوزىنىك خشىك و ترى
خان سليمان زماندور يىشك * خسرو عالم جاندور يىشك ۹۵۵

کیلەدور ایرمیش انکا ذوالتون هم * انکا همراه نیچە ارغون هم ١٩١٦
 باقى ترخان داغى لول بىدا ایمېش * سیز تورونك تۈرالى تېنگىرىنى دىنمىش
 قىلسانكىز حكىم بو يان مىن بارايىن * كات و خوارزمى بىر اخشارايىن
 خانقە سلطان سوزى توشتى معقول * قىلدى سلطان تقى حكىمىنى قبول
 بولدى اول خان جهاندىن فرمان * كيم روان اتلانە تورسون سلطان
 خان سوزى بىرلە تىلاپ قىسىل دود * اتلانور بولدى سلطان محمود
 بولدى خان بىرلىغى كيم اوشبو دم * همە اواسون جانى بىك سلطان هم
 انکا فونكراات هم اواسون همراه * كيم اپرور رزم ايشىدىن آڭاد
 خان اوزى ياندى سەرقەند سارى * آليدا اهل سەرقەند بارى

XLVI.

مظفرالدین سلطان محمود بهادر خوارزم سارى توجھ قىلغانى

توقى خوارزم بولىنى سلطان * حىكىيان رزم قىلارغە فرمان
 اون فۇنوب كات دىكائىكا يىتى * قىلدىس آليدا مأوا يىتى ١٩٢٨
 سەن خلقى ايشتىب سلطانى * حىكتىلار آليدا نقد جانى
 قىلىپ اول قىلغانى راضى * حىقتىلار مفتى و شىيخ و فاضى
 قالدى داروغە ايجىندا حيران * بولدى اوزى ايشىدا سەركەدان
 جىقىب اول داغى (بىلەكى) توشنى * شاهىنلەن ايناسىكىما يابوشنى
 دىدى سلطانىكە نىدور ايمىدى خبر * آيتىنگىز كيم قىلالى بات كىذر
 دىدىبىلار شىخ نظر قىلدى نفاق * تۈزدى بەبىد، ايلە آيىن نفاق
 جىن صوفىنى تېلاتىب كېلىتىردى * آنى اوزىكىا مناسب ڪوردى

(1) Ясныи тәшицид, по къему?

١٠ چىن صوفى بار اداق بىكلاربىدىن * بەلوان راق اداق الجەر باربىدىن
 ايدىن خوارزم الار قۇيىدەدور * كىم يىلور كىم نى الار قۇيىدەدور
 اوزى بەبىد اپرور خىيە ارا * اولتۇرۇر ناز يىلمە مىيە ارا
 ١٩٢٦ بۇ خېرىنى ايشتىب اول سلطان * اتلانور بولدى قىلىپ عزم روان
 كات ارا بوزجە كىشىنى سالدى * قوغە انبىنك حىرىكىن هم الدى
 ١٥ بىر قۇنوب قىلدى وطن بولدو ساز * باقى اول ايل داغى ايلاب اعزاز
 اوتوپان يىتى اندىن خوارزم * حىرىكى ايلاكىدىك بارىسى رزم
 جىن صوفى خود ايشتىب سلطانى * فاجوراي دېكەن ايشخاندۇرىنى
 لىك خوارزم اېچىدا نېجەد يمان * شىخ نظر قىلە قىلىپ عهد و امان
 قىلغانى بىرھەيتور اوغاندۇرلار * بارجەسى جەل ايلە تورغاندۇرلار
 ٢٠ جون خېرتاپى بواشىدىن سلطان * قىلدى فى الحال اورۇشقە فرمان
 جىقتى خوارزم ايلى اسرو قالىن * جىن صوفى دېك بارىسى اوت و بالىن
 كوب اوروش ايلادىلار لىك آخر * فتح سلطان سالدى بولدى ظاهر
 بولدى خوارزم ايلى بارجە مغلوب * ياندىلار قىلغانلارىغە منكوب
 ١٩٣٤ ترکماندىن داغى كوب اولدى كىشى * كىشى اولتۇرماك ايدى اوزىكى ايش
 ٢٥ بىنە بىر قوبت اوروش قىلدىلار * قىلغاندىن خلق جىقىب كېلىدەلار
 اندى هم بولدىلار اسرو عاچز * بولماگاي ھېچكىم انداق ھەرگىر
 تانكلاسى قەھر قىلىپ سلطانى * بوربان سالدى اوروش قورغانغا
 بولدى اول كون داغى بىيار اوروش * بولدى بىيار دل آزار اوروش
 اېچكىرى تاشقارى كوب ايل اولدى * قىلغانسى دەم ايلە محكىم اولدى
 ٣٠ اندى هم بولدى بىي خلق تىلف * بولدى ايل ناوك مەختىغا ھەف
 ساپىان قىلغانى سلطان كىر * ايلادى جلوه كەھىن تىخت وزىر

صلح ساز ایلادیلار ایکی خان * بوادی خوشحال بو ایشدين سلطان

خانىكە يېتىدى مكتوب * خوب و مرغوب و فصاحت اسلوب

XLV.

حضرت امام الزمان و خليفة الرحمن خانىكە خان درد
دلیكارهم قىلىپ ياراشقانى و سمرقندىن بخاراگە كىلىپ
كعبەسىن طواف قىلىپ بخارا جىرىيکى بىلە مظفر الدین
سلطان محمودنى خوارزم ولايىتىنىڭ فتحى اوجون
يېباركانى

خايىكە خان بىلە جون قىلدى يراش * قىلدى خان كعبە طوافىنى تلاش
بعنى كىم كىلىدى بخارا سارى * اناسين شوركالى ظلل بارى
كىلىدى و كعبەسىن قىلدى طواف * قىلدىلار بىنەلىكىنى اشرف
اول بخارادا ايدى كىم ناكاه * كىلىدى يرازبىك و دىدى اى شاه
سنكا خوارزم ابلى طالبدور * يىشكىكا وهم بىي غالبدور ٢٩١٤
كىرىجە يېكىنىڭ آتى دور بهبود * لىك ايل اندىن ايماسنور خشۇد
اوکرى يېرلە ايلى يكدىل ايماس * هېچكىم حاصل انكا ماپل ايماس
خان بوسۇزنى ايشتىپ ايلادى حزم * كىم مناسبدور اوشۇل سارى عزم
دېدى خوارزم قواوغۇد كېرسە * تىنكرى اول ملکنى مەنكە يېرسە
أوزبىك ابلى آقىلىپ كىلکوسيدور * اوت يالىن دىلە جاقىلىپ كىلکوسيدور
لشکرىم بولغۇسى يىسەد و فياس * دىنماينىڭ آورىيغە بولغۇم اساس
خان بو سورىن دېدى اما سلطان * دېدى يىخشى ساغىش ايلابنور خان
لېك بو سارى ياقىن دور پاغى * سورزارى بار كونكولنىڭ داغى
بلىخدا شاه زمان دېكان بار * بلۇنىڭ اھلى انكا خدمەنكار
تۈمىز اوستىده اېرور خىرە شاد * اېرە كېچە ايشيمىزدىن آڭاه ٢٩٠٦

XLIV.

حضرت امام الزمان و خليفة الرحمن تابوغىيدا خانىكە
خان نىنىڭ درد دل قىلغانى و نياز يوزىدىن بىتىكان
سوزلارى

سوزى بوكىم خان اغام حضرتىدا * بىنەلە يېرلە دعا خدمەندا
حضرتىدا سوزوم اولسون معلوم * خدمەندا سوزوم اولسون معلوم
مېن ازدىن سنكا خدمەنجى مېن * هر ايشىنكا بىدە هەمچىن مېن
سین كىرىپ الغالى تركستانى * مېن ابا مادىم سىنەن جانى
فلەد آوردا سنكا بار اولدوم * اوروش ايلاركە مددكار اولدوم ٢٩٠٥
ايدى كىم توشنى سەرقەند سنكا * نظرىنىڭ توشىمادى يېر وقت منكَا
خدمەنەنى اونتوبسىن كۈويا * اوزكاجە رسم توتوبسىن كۈبا
ايمدى هم بولسا مېنى اونتومە * ياتلىق رسمىنى اوقزو توئە
باپر اوجون غصب اينە ظاهر * كېيم اينىك، ايش بولۇنور آخر
كر انكا بىنە مددكار اولدوم * يمان ايل سوزى بىلە بار اولدوم
يىلمادىم يىلماسىمە بولە مېنىڭ * كە بغايت كەرمىنىڭ بار سېنىڭ
مېنى درماندە قىلىپ تۈر تېبل * مېنى يېجارە يېلىپ تۈر تېبل
سین مېنىڭ يېرلە اكىر صلح اىقتسانىك * با حصار اوستىكى بارىپ يېتسانىك
مېن آتىمنى يېيارىپ كېلتۈرلىيەن * تېبل اوستىكى بىتىيان تورايىن
جمع توت سین بولە طرفدىن خاطر * كىم خلاف اولماغانوسىدور ظاهر
خان سەرقەند يېتار ساعتدا * تەختىدا منزل يېتار ساعتدا ٢٩٠٧
يېنى خانىكەدىن اوشبو مكتوب * خان داغى إيجىسىنى كوردى خوب

قلعه تامی بییک انداق که فلک * اوستیندا بیر نیجه نادان مردک
 25 ساغینورلار ایدی کیم بو قورغان * بار فلک حصني کیمی دار الامان
 غافل اندین که فلک نی قیلغای * قلعه اشیکی نیتاك آجیلغای
 اول جماعنده بو نوع ایردی خیال * کیم انکا بولغوسی بوق هیچ زوال
 قلعه بیلک ایچیدا اولنوردیلار * تاشقاری خان حیریکن کوردیلار
 30 دیمادیلار که حیریکنور بایوق * هر نیجه کیم حیریک اونوردی باوون
 خان کیلیب جون قباب اولنوردی آنی * ایلاکیم باردور ایدی کوردی آنی
 35 بیلدی کیم الماغی ایپور. دشوار * اوروش اینماک انکا مشکل بسیار
 دیدی اولنورماق ایله الله بولور * مونکا کوب وقت خلل ساله بواور
 دیمادی هیچ بروش بینک سوزینی * هیچ ڪیلنورمادی انکا اوزینی
 دیدی اشليق لارینی ضایع اینینک * قایداکم آت و ټوین بار بینینک
 40 اشليغیننک کوکنی بیدورونکنکز * قولغه تاشقی مالینی کیورونکنکز
 حالبا اوشبو قدر ایش قیلالی * بند اشليق بیشیغیندا ڪیلالی
 اوشبو بولیغ یله یش کون لشکر * ایلاڈی تیکراسینی زیر و زیر
 اشليغینی بیدوروب باندیلار * قولغه مالین کیوروب باندیلار
 45 بند خان ڪیلدي سمرقدن ارا * بارجه عالم ارا اندبن غوغاء
 اشليق اوستینکا بند اتلاندی * اوراتیه ایشها فاتلاندی
 پانیغی اشليغنی الور بولدی حیریان * بورت اول بیرکا سالور بولدی حیریان
 50 تاشقاری اشليغی بولغاج پامال * ایچکاری بولدی رعیت بدحال
 بولدی میرزالری هم اسره ملول * خاطری بولدی بغايت مشغول
 55 صلح بینک سوزین ارغاه سالدی * صلح ایشین اوزیکا الدی
 ایلاڈی عرض سوزین سلطاننده * دیدی سوزومنی آینینک خاننده

اوتو روپتور بو ساری خُسرو شاه * بی هنر فول دور و اسرد بی راه
 اول ساری بار آیمور اوغلی بسیار * بارجه جرأت سیز و بی هنک و مدار
 سیز ایکاو بیز اتائینک اوغلی سیز * سیز ایکاوکا فراجی بیزlar بیز
 50 سیز بیزینک خان بیله صلح ایلانک ساز * ایلانکنکز رسم محبت آغاز
 من ارادا تورایین جان بیزلا * سیزنى یارو شتورایین خان بیزلا
 جون بو سورلارنی ایشتنی سلطان * خانعه جون دیدی قبول ایلاڈی خان
 خان رضا بولغاج ایننک سوزیکا * دیب بیماردیلار ایننک اوزیکا
 55 جون رضا انکالادی میرزا مه فقیر * قیلادی سلطان بولیغه اوزنی اسیر
 دیدی اولنورماق ایله الله بولور * مونکا کوب وقت خلل ساله بواور
 دیمادی هیچ بروش بینک سوزینی * هیچ ڪیلنورمادی انکا اوزینی
 دیدی اشليق لارینی ضایع اینینک * قایداکم آت و ټوین بار بینینک
 60 اشليغیننک کوکنی بیدورونکنکز * قولغه تاشقی مالینی کیورونکنکز
 حالبا اوشبو قدر ایش قیلالی * بند اشليق بیشیغیندا ڪیلالی
 اوشبو بولیغ یله یش کون لشکر * ایلاڈی تیکراسینی زیر و زیر
 اشليغینی بیدوروب باندیلار * قولغه مالین کیوروب باندیلار
 65 بند خان ڪیلدي سمرقدن ارا * بارجه عالم ارا اندبن غوغاء
 اشليق اوستینکا بند اتلاندی * اوراتیه ایشها فاتلاندی
 پانیغی اشليغنی الور بولدی حیریان * بورت اول بیرکا سالور بولدی حیریان
 70 تاشقاری اشليغی بولغاج پامال * ایچکاری بولدی رعیت بدحال
 بولدی میرزالری هم اسره ملول * خاطری بولدی بغايت مشغول
 75 صلح بینک سوزین ارغاه سالدی * صلح ایشین اوزیکا الدی
 ایلاڈی عرض سوزین سلطاننده * دیدی سوزومنی آینینک خاننده

خضم جون حيقىمادى قىلىدى فرمان * كيم يانىب قولغە فوشولسون سلطان
 حكم ابله حضرت سلطان محمود * كيلدى و قىلىدى چرىكىنى خشنود
 مال عالمنى ايسان كىيلدى * بارجه ايلنى متمول قىلىدى
 ينه يير كون اول ارا توردىلار * خصم كىلکاى دىيان اولنوردىلار ۱۸۶۷
 خضم جون حيقىمادى بولدى ناجار * يانماق اول ييردىن ايتىپ عنز ديار
 جون حيرىكىنىك ينارى حزم اولدى * خان شىيانىغە بو عنز اولدى
 كيم ينه سونى اوتوبان لىشىر * اشلىق الغاي تىيودسىيغە يكىر
 يند خان ايلاكاج اول نوع خىمال * يند سر بولدى حيرىكىكا پامال
 مول كينت اوستىكا بول سالدىلار * بولغان اشلىق لاربىنى آلدىلار
 كونكول اشلىق ساربىدىن جمع اولدى * مول كينت ابلى ولى ساورولدى
 خان كوجوب ياندى سمرقند سارى * خرم و شاد حيرىك اهلى بارى
 كيلدى خان تختىدا توتنى آرام * ابلادى عيش سيرىنى مقام
 هر كيم اوز متزىيدا قابنى فرار * فابو كوفين و قابو باردى بخار
 فصل دى اوتىكوجە ايل تىندىلار * بارجه قىشلاقلىرىغە ايندىلار

XLIII.

حضرت امام الزمان و خليفة الرحمن مغول اوستىكا ۱۸۶۶
 بارىب اوراتىبە قورغانىدە احمد حسین ميرزانى قباغانى
 و اول يالبارىب صلح تىلاغانى

باز آجىلماج يند خان دوران * ابلادى لىشىر ايلىخا فرمان
 سخيم اوراتىبە كا جمع اوسلۇلار * دشت سايات ارا اولمۇرسۇنلار
 يند لىشىر بارى جمع اولدى بات * توادى خان لىشكىرىدىن دشت سايات

سبزه اوستىدا يايىلدى لىشىر * آق جىڭاڭ يېنكىلەج آجيلىدى جادر
 شامىانە كوروب انداق صحرا * يازبىلېب ابلادى كوب كسب هوا
 اسرۇ زىيا بولوب اىرىدى اول دشت * قابل سير اىدى و ھەلکىشت
 كلى بسيار اىدى و سېزىسى جوق * ھېنج يېكىنانە اوتى اصلا يوق
 لالە سبزه يۈزىدا زىنل بىزىل * لالە اوستىدا بارى تازە ئىنل
 لاد اوستىدا تىكىب جادرلار * قىلىدىلار عىش پېرى پېكىرلار
 خان و سلطان كوروب اول صحرانى * كوردىلار بىزىغە لابق آنى ۱۸۷۸
 قىلىدىلار يير نىجە منزل اندا * توردىلار يېر نىجە محفل اندا
 اىچىپىلار بال فراغى يىله بال * بالدىن ساغىر ايتىپ مالامال
 حاصل اول پادشە دىن بىرور * عيش و عشرت يىله جىكتى لىشىر
 يېتى اوراتىبە قورغانىغە * اوت سالىب حاكمىنىك جانىغە
 حاكمى يار اىدى يير ميرزاپى * حصن اربابى ارا رعنابى
 خانىكە خانىغە كوياباقيق قىلغان * كل كىسى مجلسىدا آجيلىغان
 قومىنىك آتى مغۇلدا اوغلات * اوزبىك اىجىندا قىرىن فونكرات
 آتىدىن كيم توابوب اىرىدى كونىن * منصل اىرىدى محمدغە حسين
 ايلى مېتكىجە نوكرى بار اىرىدى * كيم بارى جابىك و جار اىرىدى
 قىلغىسى بار اىدى اسرۇ محكىم * بوج و بارولارى بىن مەنھىك
 خندقىن يېتكوروب اىرىدى سوغە * ھېنج يير قوبىباب اىرىدى شاطوغە ۱۸۷۶
 كيم يىتا السون انكا شاطو يىله * كا كەفتار اىرىدى عالم سو يىله
 ايلى خندق بار اىدى اوشونداق * كيم كوروبتۇر بىن مونداق خندق
 تىكراسىدا تىقى جىلار بىسياڭ * اوروشۇر بىلارى بىن تاهموار
 بىن (۱) ۴۸۷

حاجى غازى تقى بولدى همراه * مغول ايلين قيلارين ديدى تباه
 جانوفا داغى بوروب ازانلندى * مغول اوكتورماك اوچون قاتلاندى
 بولدى قىبر هم الارغە همبَا * تىلادى مرحمت و لطف خدا
 ازانلىپ شىخ مريد پردى * بولدى اول هم بو بوروشقا مايل ٢٨٤٣
 باردىلار بارجىسى سلطان ييرله * بىندهلىك ايلادىلار جان ييرله
 التى مينكىچە كىش جىقنى قولدىن * بعضى اونكىدىن وبعضاى سولدىن
 بارجىسى پردى و رزم آور وجست * رزم اوچون بارجىسى نىزكىپىللارى راست
 بارجه قوش آلتىق و بارجه جرار * بارجەنинك بارجه بىراغى طيار
 جىيەدىن ازانلىرى بارجه يوكلاوك * ايج و تاش تونلارى بارجه توكلوك
 قايسىنىڭ تونى ايدى الطابى * اول قىزىر ايدى يوروكان سايى
 قايسى سوسار قىلىپ ايدى لباس * وقتىدۇ لايق اينىپ ايدى اساس
 قايسى تولىكى يىلە خىرسند ايدى * تولىكىكا طالب يىسوند ايدى
 كونكلاك اورنىدا ايدى آس و تىين * بو ارادا من الاردىن يېتايىن
 ساوق انداق ايدى كيم يىخشى يمان * بار ايدىلار بارى اندىن تالان
 سىرجه اوزىك اولوسى دشت ارا * اوس-وبان توتىنلىر اندى ماوا ٢٨٤٤
 دشت ساوققىرىنى سىوردىلار * اول ھوالاردا جىذاب تو ردىلار
 دىدىلار ايلابان انصاف اخهاار * بو ساوق دشت ساوققى جە بار
 اول ساوقدىن تاپايىن ديكان امان * زخمىدىن فونقارىين ديكان جان
 تارتىپ ايدى تيزىكىتا توكلوك ايشىم * اينور ايدى بو ابرور يىخشى ايشىم
 اىيجىدىن تولىكىكا جولغانىپ ايدى * تىنى تولىكى ارا توغانلىپ ايدى
 تاشدىن هم كىيپ ايدى يىنه بير * تاپايىن دىب بو ھوادىن تغىير
 باشىدا بار ايدى كىشىلىك قلىق * جوموروبان باپورب ايدى قولان ٣٥

اول قىش اسرى ساودوق ايدى اما * يوق ايدى هىچ الارغە پروا
 كىشىكا باتىپ ايدىلار سلطانلار * معدلت جسمى اىچىندا جانلار
 شمع ينكلىغ ايدى سلطان محمود * باشىدە كىش نى ينكلىغ كىم دود
 شاه تيمور كىش اىچىندا ھيهات * بار ايدى ظلمت ارا اب حيات ٢٨٥٣
 فراھىلار تقى كىش تون ارا غرق * بارجه آسودە قىدمىن تا فرق
 بو يوق بيرله يىتىشنى اشكىر * سر بوبىن ايلادىلار تونلە مقر
 ساوق ايلاب ايدى سرکا قايلر * توتكوب ايدى ناپا المائى تدبىر
 تاش كىسى موزلاب ايدى اول دريا * يوق ايدى هىچ نىم اندى اصلا
 سرىنى اول نوع كوروبان سلطان * ازانلىپ سرىنى كىچمار بولدى روان
 بوروکاج حضرت سلطان فى الحال * قىلدىلار سرىنى خلايق پامال ٤٥
 هېچكىم حىقىمادى اول قورغاندىن * قىلدىلار وهم بىسى سلطاندىن
 دشت و وادىغە ياسىلدى اشكىر * مال تەھىلىنى قىلدى لشكىر
 شەھرىخىيە مغۇلین جابنى لار * شەھرىخى اسرى قاليين تابنى لار
 الدىلار مال فراوان اندى * بولدى كوب مال نمايان اندى
 قىرىدىلا خىل مغۇلنى بسيار * جانلارىغە تىكىروروبان آزار ٢٨٥٤
 ايکى كون جابنى لار اول كىشورنى * رنجىدە ساپتى لار اول كىشورنى
 باردى خانىكە ديكان خانغە خبر * كىم يىتىشدى بول طرفدىن لشكىر
 خانىكە خان بول خېرىدىن مىكىن * بولدى سىجارە و اسرى غەمكىن
 مستلىق اويعوسىدىن آيىلدى * يىكالارى يىرله كىنكلاشالار قىلدى
 مصلحت كورمادىلار ازانلورىن * ازانلىپ رزم اوچون قاتلانورىن ٥٥
 اول كىنكلانىدا ولى شىيانى خان * اىنى سىنىڭ سونكىدىن كىلدى روان
 سر يقايسىخە توشوب اوكتوردى * خصم ابلە رزم مناسب كوردى

هر سبب بيرله خدای جار * آبریب ماللارین ایلادی زار
 عاقبت فیلدی بونکلیخ بارین * ایلادی قدرت فهور اظهارین ۸۲۳

حضرت خان شبائی اسرو * رحم ایله کیلدی اول ایلکا اوترو
 لیل تیسکری قیلیب انداق تقدیر * فیلدی اول قوم یمانین هر بیر
 هر بیرین ایلادی بیر بیرکا هلاک * نه کفن تابنی نه تابوت نه خاک
 اووچیکا کیش قیلامی اعزاز * قیلامدی هیچ عزیز انکا نماز
 جون تیریکلیدا نمازی بوق ایدی * شمع دیك سوز و کذاری بوق ایدی
 اولوچیدا نی کیراک انکا نماز * انداق اوکانکا نی حاجت اعزاز
 قبشن ایدی نقطه و اولات اوشبو طور * اول قیش اول طور ایله ایلاندی دور
 قیستادی اول قیش اولوسی اسرو * کیلدی آج د بالانکاجخه اوترو
 اولا بیر نیجه باگدی یامغور * قامدی کوکنین باشی مولدور مولدور
 بودی اول نقطه ارا اوکانلارنی * شهر ارا ایو ایلی بولکانلارنی
 یاغدی یامغور سونکیدین مونجه فار * کیم اوواکلارکا قیلیب مهر اظهار ۸۲۴

بارجدهین کومدی و فیلدی بنهان * ایل کوربیدین کیم ایور ایدی یمان
 جون اوشول قار الارنی بابتی * شهر فی الجمله صفائی تابنی
 قاردهن سونکرا هوا بولدی ساوق * بولدی اولماککا تیریک داغی یا ووق
 قطروه موزلاماغان قالمادی سو * موزلادی شهر سمرقند اسرو
 ایلکا بیلدوردی سمرقندلیغین * ساوق و قار ایله خرسندلیغین ۵۰

اوتهه بازار بسی کرم اولدی * اول زمان دور انکا ایور وادی
 بولدی معمور بسی کلخنلار * تیره کلخنلار ایدی کاشنلار
 فالغان ارباب سمرقند تمام * بولدیلار ساکن هنچ حمام
 سارتلار اسرو زبون بولدیلار * دود ایله غاییدکون بولدیلار

۵۵ قیلدیلار اوتهه پستش بیمار * قیلدیلار هاویدغه میل اظهار

جون ساوقدین باری افکار ایدیلار * دوزخ اوتهه طلبکار ایدیلار
 اوته هم النجه ایماس ایدی ابیغ * بوق ایدی النجه هم اندین آسبغ
 اول داغن مس کیسی بار ایدی اوسوب * اوچاق الیدا ساوقدین بوروشوب

XLII.

امام الزمان خلیفه الرحمن سمرقند الغان ییل نینهک
 قیشیندای مغول اوستیکا جیریک تارتیب خانیکه خان نینهک
 ولایت لارین شهر خیمه نی جابتورغانی

او شموونکدیک قیش ایجیندا اوتحان * فیلدی بارجه اووسيغه فرمان
 کیم سمرقندغه ڪیلسونلار بات * قوبویان شیوه ارام و ثبات
 خاندین اول باریمغ اشینکاج لشکر * هر نیجورک بوله یېغیلدی یکسر
 لشکری چون یېغیلیب کیلدی تمام * دیدی اوتحان عظیم الاسلام
 کیم بوروب سرنی کجا مین فی الحال * مغول اهلینی پاورمین پامال ۵
 اوشبو سوز بیرله بوروب اتلاندی * حشم و خیلی تغی اتلاندی
 باردي خان فلمه دزق ساری * سلطنت اهلی ملازم باری
 جونکه درندین اوتب قوندی خان * شاه محمودغه فیلدی فرمان
 کیم بوروب ایلکاری اوتسون سودین * سردیمه خوف و خطولیق بردین
 ۱۰ شهر خیمه مخولین چابتورسون * شاش و صیرام بولن جابتورسون
 ایلاسون خیل مغولنی ویران * بلکه توفراق ایله فیلسون بکسان
 اوشبو فرمان بیله سلطان محمود * اتلانب دیدی اغاسیغه درود
 باردي اینک بیله قیمور سلطان * بوزی خورشید فلکدیک تابان

سەوجەلار بولدى اولوگىدىن مەلو * شهر بولدى يېكىردىك اسىرە
بالغۇز اول شەردا اوق اولمادى خلق * اندا اوق لالە كىبى سوامادى خلق
كىش يىلە قىشىدا ھم كوب اولدى * اندا لار كوب كىشى صايىخ بولدى
95 اولدى بىبار بىخارادا داغى * بولدى كوبراك ايلىكى مەرك چاغى)
بو ولایات دا سەيم ايتىلدى * كىم اولوم ايلنى بونىكلىغ قىلدى
بوز مىنك آدم اوواب ايركىن شايد * ابولارى بوز اوواب ايركىن شايد

XLI.

ماورا النهر خلقىفە تىنکىرىدىن غىصب يىت-كاندا بىر
عىزىزى بو حكایتنى بىيان قىلدى تنبىيە او جون نظم
قىلىنىدى

بىر عجب سوز دىدى پېرى اوول وقت * پېرى خورشىدضمىرى اوول وقت ٤٨٠
دىدى بو حالدىن اولدوم غمىكىن * كورماديم جان ارا بىر دم تىكىن
خاطرим اسىرە مشوش بولدى * خىنە كونكلاوم تىقى ناخوش بولدى
دىدىم اى بار خدای قادر * بارجەننىڭ حايىغە دايىم ناظر
5 بارجەنە جسم ايلە جان سين بىردىنىڭ * بارجەنە نام و نشان سين بىردىنىڭ
كۆز رواقىنى سين ايتىنىڭ پېر نور * كونكلاول ايوپنى سين ايتىنىڭ معمور
نطفەنى تىرىت ايلانتكان سين * رحم اىچەرنىڭ سيلاتكان سين
آنى قانغە اىبوروب رنڭ پېرىب * نطفەلىق مرتبەسىنلىدىن آيرىب
قانغە ھم ايت بوسونى سين بىردىنىڭ * ايتىكلا ھم آنى مۇنى سين بىردىنىڭ
10 صورتى ايلادىنىڭ اول ايندىن راست * كىم ازلىدىن منكى اول اولدى خاست

روح ايلە آنى مشرق قىلدىنىڭ * خاق اىچەرنىڭ اىشى قىلدىنىڭ
نېجە اوقات اىكلا بولدى صرف * تاكە حىقىتى لىدىن صوت ايلە حرف ٤٨١^a
آنى ئى يېرىكا ئى يېرىدىن كېتۈرۈب * آدمى دايىرسىغە سېيوروب
ابىدى بوجحال ايلە قىرمۇق ئىكىن * خىنە جانىدىن آيرماق ئىكىن
15 ئى بىكىن مونجە غضبىغە باعث * ئى بىكىن مونجە تىبغە باعث
كىم ئىچە شهر ايلى اولدى تمام * شهرلار حالى اوواب بولدى تمام
ابلاكاج اوشبو مناجات فقىئر * هاتقى دىدى كە اى باك ضمير
بار اولوكلار سارى كور حال نىدور * اوول اولوكلاركى كور احوال نىدور
قايدا كىم كورسانىڭ اوراك قىلە فراغ * قىل نظر صورتىغە باشتىن اياڭ
20 جون بو حكم اولدى منكى هانفدىن * خىر اولدى منكى اول وافىدىن
جيقىتمىم ايدىن بوكوروب كوجە سارى * كوجەلار تولە اوراك اىرىدى بارى
بىر اولوگىدىنىڭ باشى اوزىز نور دوم * بوزىنى كەرد ارا آچىب كور دوم
مېسىغى أغزىنى يايىب اىرىدى * اوشبو يېكلىغ نظرىغە سېيردى ٤٨١^b
اباiguىغە تىقى سۈزۈنى سالدىم * اياڭىن كوركاج عبرت الدىم
25 تېيانىدا بار اىرىدى كەرە بىسى * تېرىك اوسلە بىر اىرىدى درە بىسى
يېلىدىم اندىن كە نازىي يوق ايمىش * تىنکىرىسى بىرلە نيازى يوق ايمىش
يوق ايمىش تابع سەنت ھەركى * بىلماس ايمۇش بە ملت ھەركى
نېجە كون كېزدىم او شۇل حال يېلى * اوول اولوكلارنى تەقىش قىلە
بارجەسىن اوشبو صفتلىق كور دوم * بارىسان اىبۈمە تىنج اوئور دوم
30 بو قىرىلغان سەيشىلار الحاصل * بار اىدىبلار بارى حەقدىن غافل
بارجە دنيا ارا معمور اىدىلار * مال دنيا ايلە مغۇر اىدىلار
اينىب اىرىدى بارىنى حرص و ھوا * دين لارنى بوزوب اىرىدى دنيا

اولىڭە بى بولنى سىنگىلا كوركۈزدى * يېيل كە دىن سىلسەسىنى اوزدى
 باغى دىن دىكىان اوادور تحقىق * قىلما زەھار اوزونكىا آنى رفيق
 دىن ياغىسى بىردىر اوغرىسى اول * كىم كونكول بىچە دايىم سالور بول
 خاطر صاف ارا سالور وسواس * دېرلار اول شوم لعین ختاس
 اول اىكىر وسوسە ايداب كاھى * شادىغە كورساتور اولە راهى
 كىم شىرىعت بولىدىن توشكائى ايراق * بولغاى اقليم ضلاتىدا قىزان
 شىرىعدىن جون آنى بىرىبان سالغايى * نقد دېبىنى اوغۇرلاب الغاي
 كىراك اول محرم اسرار يقىن * دېسە لعنت سىنگىلا شىطان لعین
 شاھىن انداق متنبە فىلە * شرع سارى متوجه فىلە ۷۹۵
 دىن و دېبا ارا اول مرشد راه * يانلى د اوغرىدىن اولە آكاد
 پادشە تىنج كونكول بىرلە بولور * بىدۇت و ئىلم دىكانى بوزداور
 اپلا كىم ايتسىز بولماس جوبان * بولماسى هم كىراك انسىز سلطان
 بو حكایت ايل اوجون دور بارى * بو روایت ايل اوجون دور بارى
 كىم اوزىن توقان اول ايلكىلا سلطان * فىلدى ناموس كە بولغاى جوبان
 بورىدىن سافلامادى قوبىلارينى * قوبىدى بورى سەتىكىا بارىنى
 كىمادى اوغرىسيينىك ايلكىنى هم * اوغرىلار كونكلىنى فىلدى خرم
 اپلادى نفس ايدە شىطانى شاد * دىن و دېناسىنى يېرىدى بىر باد
 دېمادى خلق غىمىنى ھەركىر * اپلادى خلقنى باغى عاجز
 اپلنى سافلارغا مجھلى يوقنۇر * اوروشور جاغلىق حالى يوقنۇر
 قابادى خلقنى قورغان اىيجىدا * بلکە بىند اپلادى زىدان اىيجىدا ۷۹۶
 يىخىراق اول ايدى كىم انداق شاء * جونكە اوز حالىدىن ابردى آكاد
 كىمكىا كىم تېنكىرىسى نصرت بىردى * نصرت و قوت و دولت بىردى

70 انكىتا تاشورغاي ايدى اوز ايلنى * تارتىا تورغاي ايدى ايدابىن ايلنى
 تا اوشول ايل قىلىان سلطانلىق * ايلكىلا كوركۈزكىا ايدى جوبانلىق
 اوزى ايلنىك غىرە كوبىماس * يىلماس و يىلکوجىكىا هم قۇيماس
 بىر كىشى جانى اوجون بوزمىنڭ جان * نىكىا ازىدە فيلور بى دوران
 حق اوشول ايدى كە بوخان كىلكلاج * بادشەلار اينىك ايشىن يىلكلاج
 75 تەخت ايدە تاج ايدە ملک و زر و سيم * انكىتا قىلماق كىراك ايدى تسلیم
 قىلىيان ملک طلب مېرىزىلار * سالدىلار ملک اىجىدا غۇغالار
 انكىتا لەنت كە قىلىپ ملک طلب * ايل بوزدا لماعلىغىنە بولىدە سېب
 796 انكىتا رحمت كە ايللىن قىستامادى * ايل بوزدا ماغلىقىنى اىستامادى
 اوزكالالار بوزغانىن آباد اىتى * بوزۇغ ايل خاطرپىن شاد اىتى
 80 يىخشىلىق قىلدى يىمان بارغانىنە * رحم ايتىپ كىلدى يىمان بارغانىنە
 كىم انكىتا قىلدى يەمانلىق ظاھەر * اول انكىتا يىخشىلىق اىتى آخر
 غرض اولكىم بۇ سەرقەند اولوسى * كىم يەمان دور كىيىچىكى و اولوسى
 بورناغى شاھەلار اىمامىدا * بىوق كە كەمەلەلار اىمامىدا
 تالاتىپ آلدۇرۇپ اىردىلار كوب * كىم بۇ قورغان ارا كىردىلار كوب
 85 موندا هم فالغانىنى ساتى لار * فاقە و فقر اىجىكا باتى لار
 بولدىلار بارجە كىدا و رسوا * بوللار اوستىدا قىلىيان غۇغا
 اىيجىدارى اشلىق اوجون باردى مال * تاشقارى اشلىق اولوبان پامال
 اوى بىلە قويىنى الىب ايدى مغۇل * قىۋە آتنى حصاري و چەغۇل
 80^a جون سەرقەند بونوع اولدى خراب * بولادى كوب قەحط بولورغە اسپاب
 90 كۆز بونوع ايدى اولوس نىنڭ حالى * يازغە شهر اولدى اولوسىدىن حالى
 قىش قاتىغى كىلدى و كوب باغدى فار * اولدى آچ و بالاتكلاج ايل بىيار

۵ قىلىيار خانى دعا يىخشى بىان * بولدىلار بارجە مطیع فرمان
 خان بى اىادى اىلنى اما * تىنكرىدىن بار ايدى اول اىلکا بالا
 نىجە يىل خان كىلىشىدىن بورنا * قبل و رزم ايشىدىن بورنا
 بايسنغر يىل سلطان مسعود * حيقارىب ابردىلار اول اىلدىن دود
 تىقى ساطانلىق نادان لۇم * قىلىپ ايردى بى اول اىلکا سىتم
 10 بىر طوفدىن تىقى توخان اتلىق * لادهلار بار ايدىلار شەكتلىق
 تىقى خائىكا دېكان خان عزيز * كىم انكىا بار ايدى ادرالك و تىمىز
 15 قىلىپ ايردى جىرىكىشا فرمان * كىم جايپ خلقنى فيلغاي ويران
 نىجە يىل مۇنچە بللار بار ايدى * انكىا انواع جفالار بار ايدى
 بو المكارم يىل بابى داغى * قويىدى ايل جانىغە مختى داغى
 آلتى آلى باغلادىلار قورغانلىق * وەمدىن قوتقارالى دىب جانلىق
 20 بىر اىكى جان اوچون اوشىمۇنچە جان * درد و غم اوئىنگە كوبىنى يىمان
 شاد اوالدور كە يىسى ايل غىمىنى * دايم اوزىكىا دىبە اىل غىمىنى
 اىستامائى اوزىنىك ارايشىنى * اىستاكىاي خلقنىك اسايشىنى
 نفس اوچون ايلاماسە سلطانلىق * قىلماسە اهل هوادىك خانلىق
 25 عرصە ملھىنى يابان يىلە * اىلنى قوى اوزىنى جوپان يىلە
 يىلە سلطانلىقنىك دستورىن * بلکە جوپانلىقنىك دستورىن
 قويىنى اوتعە سوغە يېتكورسە * آرۇغىنى اوزىكىا كېلىتورسە
 كوندور اوتسەسە الارى خوشمال * قىلماسە بورىكىا زار و پامال
 كىيچەسى ايلاسە آهنىق قطان * بىرسە آرام الارغە بىخسان
 25 بورىدىن بولسە نكەبان كوندور * بولماسە عاجز و حيران كوندور
 اوغرىدىن بولسە نكەدار كىيچە * بولماسە اوغرى يىلە بار كىيچە

او زىكىا دىسە قىلائى آسان ايش * دىسە جوپان كە يىلائى آسان ايش
 ساقالاسون جانور دانايى * قويىدا جوپانلار ايلە هەپايى
 بونىدە طوق وفاين بولغاى * اوغرىدە ئەندە سرائى بولغاى
 30 كوندور ايتىكاي قويى بىرلە تاك و پو * بوماغاي كىيچە كوزىدا اويفو
 بورى بىرلە اوروش آهنىك ايتىكاي * كىنك جهانلىق اوزىكىا تاك ايتىكاي
 اوغرى بىرلە كىيچە غۇغا فيلغاي * اوغرىنى ايل ارا رسوا فيلغاي
 پادشە بولسە كىيراك جوپان دىك * مەرد رە بولسە كىيراك جوپان دىك
 35 ايليشى قوى كىيى بىلە دايم * اىلکا رحمت يىلە كىلە دايم ۷۷۶
 بورىدبك باغيىنى مظلوم ايتىم * مال آلوردىن آنى محروم ايتىم
 اوغرىدىن صاقالاسە يعنى سلطان * اختيار ايتىمسە ايل كا دىوان
 40 نىتاين دىسە اوزى جوپان دىك * بولسون ايت بىرلە سوزى جوپان دىك
 ايلاسون شخص امىنى پيدا * ايت كىيى قىلغوجى ايلكىا غۇغا
 ايت صفاتى يىلە اراستە اول * نور ذاتى يىلە آراسىنە اول
 45 هم وفادارلىق ايتىكاي ظاهر * هم مددكارلىق ايتىكاي ظاهر
 باغى بىرلە اوروشوردىك بولغاى * رزم وقسى توروشوردىك بولغاى
 اوغرى بىرلە تىقى غۇغا فيلغاي * هم رعيتە مداراقيق) فيلغاي
 بومەغاى دىنىي ايشىكىا مشغۇل * اىلە دىن ايش بولغاى مقبول
 دىن ياغىسىن تىقى معدوم ايتىكاي * اوغرىنى تىقى محروم ايتىكاي
 45 يعنى سلطانلىق اكىر قىلە خطا * بىشىتىت بوزىدىن احيانا ۷۸۲
 اول خطادىن خلل اولسە دىنە * اول آيتىم شە دىن آئىنە
 كىيچەسى خطادر بى خطادر بى خطا * تىلاماس دىن خللەن مەرد خدا
 25 كىيچەسى خطادر بى خطادر بى خطا * تىلاماس دىن خللەن مەرد خدا

جمع اینیب کونکلینی باندی درویش * غصه اوئى بىلە باندی درویش
 کیم مونوکدیك کىشى نى بیلماس اپل * خان بىلە قولوغىنچى قیلماس اپل
 شەرۇغە كېرىدى نى کیم دىدى خان * بارجهسىن شهر ایلەتكا قىلدى يىان
 بولدىلار شهر اپلى اسرۇ داشاد * فایغىدېن كوردىلار اوزنى آزاد
 قىلدىلار خانغە دعا جان بىرلە * كوردىلار جانلارنى خان بىرلە
 بولادى میرزا داغى اسرۇ خوشحال * کیم قاجىب حىقوسىدۇر فارغبىال
 شىخ الاسلام تىقى شاد اوادى * خاطىرى فىكىدىن آزاد اوادى
 فىز داغى بولادى فرخناك بىس * توشتى اينىڭ باشىغە ھم ھوس
 انسى ھم فرح اىتى بىسيار * جان ارا شادلىق ابى ئەلھار
 خان وكىلىن تىلاتىب آلادىلار * شهر ارا طوى سوزىنى سالدىلار
 خانغە اول آىنى نكاح اپلادىلار * عىش سوزىنى مباح اپلادىلار
 جىقارىب خانغە بىرادىلار آنى * بولادى خان كىچ كھەر بىرلە غىنى
 كىچە اول كىچ اوچون جىكتى رىخ * عاقىت كوردى اوزىن صاحب كىچ
 آنى جون خانغە بىرادى بابر * شەردىن جىقىنى د باردى بابر
 جون خالاص اوادى قىلدىن اول شاه * قىلدى خايىكە دېكان خانغە پىناه
 بار جون خان فاشىغە باووشتى * قويىدى باپرىنى انىكا باپوشتى
 بولادى خان وصل اپلە شاد و خرم * بولادى خوشحال قاجىب بابر ھم
 شىخ الاسلام داغى ھەممە انىكا * ھەممەن بىر اپكى اوچ اپلە انىكا
 عشق اپلە شەرنى فتح اپلادى خان * عشق دور واسطە فتح جەوان
 عشق دور وصل قابوغىغە ھەلەيد * عشق دور اپلاكان اپكىنى جىددىد
 عشق دشوارنى آسان اپلار * عشق عالمىنى كەلسان اپلار
 عشق بىرلە تۈزۈلۈپ تور اپام * عشق بىرلە آجىمىدۇر اسلام

عشق دور مخزىن اسپارار وجود * عشق دور مطاع انوار وجود
 عشق بىردى طلب اپلىكىا مراد * عشق دىن دور بارى ايشلاركى كشاد
 عشق دور واسطە امن و امان * عشق دور رابعە جىم روان
 عشق دىن بولادى ملک روحانى * عشق دىن بولادى فلك جىمانى
 125 عشق دىن دور بارى اشىيا موجود * عشق دىن اوزكى نىمەكى نى وجود
 هەرنى كىم بارىغۇ آتى بار انىكا * بارىغۇ نعمت و صفاتى بار انىكا
 75b عشق دىن بولادى اينىڭ بارىغۇ * بارىغۇ شىخ بىرلە نۇدالىغى
 عشق اول نوردور اى صاحب فن * كىيم ابرور اوزاركى بىرلە روشىن
 هم قوياش جىمى منور اندىن * ھم قمر مشىلى انسور اندىن
 130 عشق دىن كىمكە خېردار اوادى * تىنگىرىكىا مەممەن اسپارار اوادى
 عشق دور الغوجى كىشورلارنى * عشق دور بوزوغچى لشکرلارنى
 عشق دور خانسى جەھانكىر اپتىكان * عشق دور عقل اپلە تىمير اپتىكان

XL.

سەرقىند فتح بولغاندىن سونكرا قبل تارتقان اپلەلارنىنىڭ
 احوالى و خانىيەخان مغۇللارىدىن تالان و تاراجدىن
 و كېچىملىك ميرزانىنىڭ باشتاق نوكلارىنىنىڭ بى معنى
 حكومت لارى دىن بوزواوب قورغۇانى بىر كېتىر
 دىكەنلارنىنىڭ حالى

76a جون سەرقىند ايشىكى آجيلىدى * خان بىس اپلەكاكا عنابت قىلدى
 بورناغى ايشدىن الارغا ديمادى * رزم سالنجىش دىن الارغا ديمادى
 شهر اپلى خان كۈمىنى كوردى * بارجه بىرلىك بىرلىك اولئوردى
 خان بى الطافى قىلغاج اخەمار * قىلدىلار خلق تىجىب بىسيار

55 ایل سوزی داغی بیلیب ایلدیلار * ایش براگینى قىلىپ ایلدیلار
 توتنى لار بارچە بو سوزىكا منىت * دیدىلار ھىلدى يىنە امنىت
 شىخ الاسلامنى چارلاتى لار * مىشد خامنى چارلاتى لار
 خان سوزىن دىدىلار ایل سوزىنى هم * صفت عشق دل افرونىنى هم
 شىخ الاسلام هم اولادى راضى * بىغىلىپ كىلدى فقىه و فاضى
 60 ایل اووغۇلارنى جمع ایلادىلار * شەھرىنىڭ يېخىي ايلين سیلاپىلار
 دىدىلار صلح اینىنلە ئىمدى انكىز * حىقالى يېز بو ولات دىن يېز
 شهر ایلى ايشتىپ اوشبو مقال * بولادى لار بارجەسى شاد و خوشحال
 انتخاب ایلادىلار دروېشى * بارچە عالمغا نىكىو اندىشى
 قىز سوزىنى دىدىلار اول انكىدا * قىصىنى يېلدوروبان مەممەل انكىدا
 65 سونكىرا ایل نىنلە ئىملىنى هم بىدىلار * شهر ایلى نىنلە سوزىنى هم دىدىلار
 حاصل سوز بوكە خان قىز آلسون * ایكىندين ھەجر لەپاسىن سالاسون
 شىخ الاسلام ايلە كىتسون ميرزا * سەفر آهنگىنى ايتىون ميرزا
 بولماسون خان كىشىسى ماڭ انكىدا * بولماسون حادىدە وافع انكىدا
 شهر ایلىكى تىقى رحم ايتىسون خان * بولماسون اوشبو ولات ویران
 70 خان و سلطانلارى شرط ايتىسونلار * سوزلارنىڭ باشىغە يېتىسونلار
 بو حكایتلىار ايلە اول دروېش * بولادى خان اليدا خدمت اندىشى
 73a بو حادىلار بارچە سالاطىن حاضر * بارچە دروېش سوزىكىدا ناظر
 خان قىبول ایلادى دروېش سوزىن * آجىتى ذروېش سارى لطف كۆزىن
 دىدى بابر يىلە شىخ نادان * قىلىپلىار شەھىن اسرۇ ویران
 75 شاه بولغان يېر اواوس قايغۇسىنى * كېنەدەن صاف توئار كۆزكۆسېنى
 تېنكىرى دىن بىنە ئىلامىن دايم * شاه ذاكر بولوان كە حاصىم

55 كىم منكى عالم ايلينى يېركىاي * بارچە افق قواومە كېركىاي
 مىن بو ايلاركا كرم قىلغاي مىن * ظلام اهلينى عدم قىلغاي مىن
 يېركامىن شىرع نېنى كا رونق * بىدعت اهلينى كېتارىپ مطلق
 منكى نىت بودور اى مرد خدا * نېتاينىن ایل مونى يىلاماسن اصلا
 80 تىلاماسلار مىنى بو نادان ایل * اول سېبىدىن بولادور ویران ایل
 هەرنىچە ایل تىلاماس مىن تىلارام * ایل مىنى سىلاماسە مىن سىلارام
 73b مىن تىلاب تېنكىرى يېرىپ تور اى شىخ * تېنكىرى سوزى منكى كېرىپ تور اى شىخ
 مىن تىلادىم تىلادى تېنكىرى هم * بولماسە تىلاكى منكى نى غم
 85 كىم تىلادى مىنى دولت تابقاى * دولت و عزت و بىصرت تابقاى
 كىم اوزىن توتسە تىلادىدىن معدۇر * بولغۇسى بوقۇر انكىدا ھېچ حضور
 بىل كە مىن بارچە دەمشق دورمىن * بارچە ایل بېرلە موافق دورمىن
 جەختىي ایل مىنى اوزىك دىماسون * يېده فكىر قىلىپ غم يىماسون
 كۆچە مىن اوزىك ايلەدىن دورمن * لىك تېنكىرى كا اېرور بو روشن
 90 كىم تىلارمن بارى ایل اصنافىن * يىلاماسام جام ارا درد و صافىن
 فكۈرىم اولدۇر كە آلىپ شام و عراق * بولاغەمەن مەصر اولوسىخە فناق
 بو سەمرقەن خود اوز تەخىم دور * بىلکىل اندىن كە نېتكى بەخىم دور
 73a كېرسە بوز تەخت مۇنوشكىدەن قواومە * بولماگاي ھېچ غبارى بواومە
 بو اواوس كىرچە يەمانلىق قىلىدى * اوز يەمانلىغىنى آخر يىلدى
 95 ايدى مىن يېخىلېق اظهار ايتاينىن * رەحىتىنى بارىغە يار ايتاينىن
 شىخ الاسلام ايلە يابىر كېتسون * اولكە يار يېزكى كېراكلىك يېتسون
 جون بوسورلارنى دىدى حضرت خان * الدى دروېش قاشىندا فرقان
 شەرتلار ایلادى دروېش پىند * سالادى دروېشلىغۇ كوكىكلا كەند

جوش اورار ابردی عدو دین افزون * جیریکی حیدلایب دریا گون
 قایقا اغزیغه بارورلار ابردی * قلعه غاه جاو بیمارولار ابردی
 قلعه دا ایل بولور ابردی حیران * کیم اوروش سالغالی کیلمیش تور خان
 تانگه خودجه ایلکا بوق ابردی اویقو * اولنورولار ایدی خانغه اوئرو
 لیک حضرتغه بو ابردی مقصود * کیم اینک خاطری بولغای خشود
 ایستاکای یار باقیندا قونوش * ایلاکای کیمچه ایراقدین کوردنوش
 باریندا مژلیدین ایس الغای * باریندا کوییکا غوغما سالغانی
 اویزیدا خود بوق ایدی خواب و فرار * دلبرین هم قیلور ایدی بیدار
 کیمچه تانک اتفوجه بیدار ابردی * عشق دین کوزلاری خونبار ابردی
 عاشقانه غزلى ایتور ایدی * صبح بولغاج ییریکا قایتور ایدی
 ایل بیغیلغاچ کورونوشکا قاشیغه * خیر باد ایلار ایدی کوز باشیغه
 اویزینی ساقلار ایدی ایل کوزیدین * لیک ایشی بوق ایدی ایلیندا سوزیدین
 کونکلی مشغول ایدی یاری ییرله * خاطری لالەعذاری بیسراه
 شهر دین سوز سورار ابردی و خبر * اویزکادین بوق ایدی کونکلیکا ائر
 شهر دین کیمکه حیقار ایدی نجف * خان کوزیکا کورونور ایدی اطیف
 کیم کونکول مخفلیدین^۱) کیلکاندور * باریندا مژلیدین^{۲)} ھیلکاندور
 ھیلتورور ایدی قاشیغه انی * سورار ایدی سوزینی بنهانی
 عشق دین دیر ایدی رازینی انکا * بیلدورور ایدی نیازینی انکا
 قیلور ایدی انکا اسرد انعام * میوه و اطعمه دین پخته و خام
 حاصلا اهل غلاموس یاری * یاندیلار عشق بیله شهر ساری
 قیلدیلار عشق حدبین مشهور * فالما دای عشق حدبین مستور
 مژلیدین^{۳)} (2) مخفلیدین^{۴)} (1)

یینی اول شمع غد بو افسانه * کیم سەنگلە خان بولادر پروانه
 95 عارضىنک کورما بین اوامیش مفتون * سینی لیلی دیپ او زینی مجھون
 سیندین اویزکا انکا دلچو بوق ایمیش * کیمچلار کوزیدا اویقو بوق ایمیش
 15 ھیلدى ناکاه بو انسانا بیراو * بولادی بیر طرفه غزى بیرله ایکاد
 ۷۱۱) غزىدا بو حىكابت ابردی * اغزیدا هم بو روابت ابردی
 سوزیندا مختصری
 کای منکا آرزوی جان وصلینک * بی دوا در دیمه درمان وصلینک
 40 صقینىنکى ایشىقىب زار اولدوم * عشقىنک ایلکىکا کرقتار اوادوم
 سین کورماي منکا احوال بودور * عشقىنک ایلکىکا منکا حال بودور
 یافیيان قالدى خیالیناڭ غە کوزوم * آه اکر تووشە جمالیناڭ غە کوزوم
 چىر ھوییکا کىذارىم بوقتۇر * يېتمائين سەنگا قىارىم بوقتۇر
 قىلساڭ آيدىلک فلک اوستىدا وطن * با كەردىلک صدف ایچە مەنك
 45 توشكايىن اشڭ ئۇرما يېنكلەغ * جىقايانىن کوکىلا مىجا يېنكلەغ
 کوز ياشى ایچە بولايىن غواص * اول صدف دین قىلارىن سین خلاصى
 ایلارىن شوط سەنینك باشىنک اوچون * بولما غەنمەنگ قىرىنداشىنک اوچون
 ھېچ يەمالىق انکا يادو تىغانىللى * سینى قىلما روتوب انى توئما غالى
 ۷۲۳) ھر قابان خاطری ایستار بارسون * بارسون الجە کە بوروردین ھارسون
 50 قاصد اېتكاچ حکایتنى ادا * بولادی قىز کونکلیدا دردى بیدا
 جان بىلە خان سارى ماپل بولادى * خان غېيدىن ایچى تاشى توادى
 جون بو سۈزلارى اناسى بىلدى * اویز اویزى بیرله تامىل قىلدى
 دىدى شايد بوسىب بىرله خدا * بىر باروغۇلۇق منکا قىلغاي بىدا
 اناس هم بولوب ابردی مضطر * بىكلارى هم مەخىر بىسىر

شهر ایلدین بوجکایت بولفاج * بو حکایت یله فورغان تولفاج
 شیخ الاسلام هراسان بولدی * بابر اوز حالیغه حیران بولدی
 بولدیلار بیکلاری بارجه غمکین * بولدیلار بارجهسی محتقہ فرین
 ۶۰^a گیتار اسباین ساز ایلادیلار * انلاری نیند سمیزین سیلادیلار
 الار احوالی بو کیم تابتی یان * ایدی خاندین ایشتنک ییر دستان

XXXIX.

امام الزمان غایبانه عاشق بولوب عشق بیله معشوقینی
 قولیغه الغانی و بابر میرزانی قاچوروب تخت قولیغه
 سالغانی

خان بو حالتدا اینلک دیك عاشق * کیم دیکمای سین تیریلیب نور وامق
 بار عذرا صفتی شهر ارا * خان قیلیب تاشقاریدین واپلا
 بار ایدی اول صنم زیاغه * نبئی شهرداغی میرزاغه
 ایناین نسبتین فاش سنکا * حاصلا ایدی فرینداش انکا
 ۵ غایبانه بولوب ایدی عاشق * انی عذرا دیب ادزینی وامق
 ۶۰^a غایبانه صفتین ایشتب * عشقدا ایش بو بیلارکا یتیب
 بیر زمان بوق ایدی ارام انکا * او ابله ناله ایدی ڪام انکا
 سیلارک باش اقار ایدی کوزیدین * درد ظاهر بواور ایدی سوزیدین
 عشق دردی یاشیدین واضح ایدی * شوق سوزی بوزیدین لایح ایدی
 ۱۰ هر حکایت ارا عشق ایدی سوزی * عشق دین ایدی شهر بار کوزی
 گیجعه سلطانلار عشق فون اینکاچ انی * اول فسون زار وزبون اینکاچ انی
 دیب ایدی کیم جیریکیم افالنسون * قلعه چیقام اوجون فاۓلانسون

بولدیلار ایل داغی اسره نومید * ڪوردیلار جان ارا داغ جاود
 شیخ الاسلام قاشیغه اعیان * بیغیلیب دیدیلار ای شیخ زمان
 آنی آی بولدی که بیز مسکینلار * صدق بولیدا وفا آئینلار
 ایلادوک هرنی که فرمان قیلدینل * صدق میزفی بسے سین هم بیلدینل
 ایدی بوق طاقنیمز جاره نیدور * قالمادی قوتیمز جاره نیدور
 ایت اینینی بیدوک ایدی نینالی * بیز بو فورغاننی نیتب بیر گیتالی
 اوروش ایلار کیشمیز قالمادی هیچ * قلعه یله ایشمیز قالمادی هیچ
 ۴۵ سینی دیب یتی بیز کا ایشمیز * بیتی کوکا بینادر نالشیمیز
 تاشقاری باغادریمیز بوزولدی * ایچکاری ایولاریمیز بوزولدی
 ایدی میرزاغه اجازت بیر گیل * بواومیزدین بو تیکاننی تیو گیل
 خان ایور اسره رحیم و عادل * عدیغه گونسلی ازلدین مایل
 ۵۰ سین اکر وهم قیلور سین خاندین * کیجعه الماس سین بو اوغلاندین
 بارغیل آینلک یله بو کشوردین * قوقاریب خلقنی درد سردین
 بوقه بو شهرنی الفاج فی الحال * بارجه عالمنی قیلورلار پامال
 بیر قولی کیم توناکون سالدی اوروش * بوق ایدی شهردا امکان توروش
 بیغیلیب بارجه انی دفع اینوک * ایلدين اول حدثانی (Sic!) رفع اینوک
 ۵۵ تانکلا خان یله باری سلطانلار * بارجه میرزالار ایله اوغلانلار
 قیلدار توش توشیدین رزم انکیز * خان بو فورغاننی آور بولاعی تیز
 ۶۰^a ایدی تدیر بودور ڪیم میرزا * قیلماں شهر ایلی یله غوغاء
 خان یله صلح سوزین آینقاي * فتنه و کین باشیدین قاینقای
 خانقه همشیره سینی عقد اینکای * اول باریب خان قدیمیغه بیتکای
 شهودین فاجقاي و کینکای میرزا * شیخ الاسلام هم انکا همبا

XXXVIII.

أمام الزمان اوروشقه فرمان قيليلب مظفر الدين سلطان
 محمود بهادر قلعهنه اوروش و امام الزمان رحم قيليلب
 جيريكين تييغانى و ايل شهردا بى طاقت بولوب غوغما
 قيلغانلارى

اوشهو حالتدا عزيزى كيلدى * سوزلارى خان فاشيدا اينيلدى
 ديدى يوقفور اوروشور جاغلى كيشى * خلقينك يوقفور توروش ييرله ايشى
 ايل سيزينك ملك سيزينك مال سيزينك * دولت و نصرت و اقبال سيزينك
 بو حكبات ييله خان دوران * بنه قيلدى اوروشورغه فرمان
 نزدبان و توره بسيار ابردى * ياسائيب بارجىسى ئيمار ابردى
 جون بورحكم اولدى جناب خانددين * هېمچىكىم جىكمادى باش فرماتددين
 صبح جون بولدى شفقدىن خورىزى * مەھر قوايىخه ييرىپ خىجر قىز
 خان جيرىكى ياسائيب يىخشى يمان * بولديلار بارجىد مطیع فرمان
 كوتارىب شاطولارين كيلديلار * قيلاور ايشلارنى بارى ييلديلار
 كيلدى خانينك جيرىكى هر يانددين * باردى جان شەرداكى اعياندinin
 بنه يير يانددين سلطان محمود * كيلدى اوز لشکرى ييرله خشند
 كىلکاج اوق تورهارى يىنى روان * جيرىكى قيلدى شجاعتنى عيان
 توره زينك سونكىچە شاطو يىنى * شهرىنك ياشىخە قايغۇ يىنى
 تورهلىق تورهنى ايلكىكا آليپ * شاطولوق شاطونى اىكىيىكا سالىب
 كيلديلار خندقى اىسجه فى الحال * اوتى لار خندفين ايلاب بامال
 قويىدىلار تامىخە شاطولارنى * تاپتى لار اول سارى قابولارنى
 توردى خندق بقايسinda سلطان * قابوجىلار ييله ايلاب جولان

آنتى لار كىمكە جىقاردى باشنى * اول جىقارماى باشىن آنتى تاشنى

تاش كوب كىلدى و اوچ هم بسيار * كوب كىشى بولدى جيرىكىن افكار
 ١٦٧٨ 20 لىك شاطونى آليپ بارغازلار * شورغە وهم سالىب بارغازلار
 جىقتى لار بارجىسى شاطولاردىن * كىچە كوب كىلدى تاش اوئرولاردىن
 كوب اوروش بولدى ولى آخر كار * شهر ايچىندا جە صغار جە كار
 بارجە سلطان ساربغە كىلدىلار * جان و دل يېرلە اوروش قىلدىلار
 يالاڭماچ شهر ايلى بارجە ھجوم * آسمان اوزره اوشانداق كە نجوم
 شاطونىك اوستىيداكي افكار ايل * پر دل و پر جىكىر و پر سكار ايل
 ٢٥ كىچە اندان يېرالىغ توشتىلار * ساغ يانىب بارجىسى قاوشتنى لار
 خان سياست قىلا تورغان بولدى * شهر حالىن يىلە تورغان بولدى
 ١٦٧٩ ٣٥ رحم ايتىب قىلمادى اسكتىز اوروش * ديدى يېرماس دواواوس بىزكاكا توروش
 كورالى يېر قول ايلە نى قىلىشور * قىلىور ايشنى بىه سلطان بىلىشور
 خان بوسوز ييرله اوروش قىلامايدور * جيرىكى قلعە سارى كىلمايدور
 ٤٠ خان يانىك اوتروسىيداگى هم بارى * كىلىسان ايلادى رزم سارى
 يوقىدە توش توشدىن اوروش بولسايدى * قازبىي^١ اوزبىك ايلە توسلە ايدى
 آلىنور ابردى هەمولدم قورغان * غايتشىن ايلكىكا رحم ايلادى خان
 كىچە اول قلعەنى الماي ياندوق * اسرۇ حرمان اوتى يېرلە ياندوق
 لىك حالتلارى معالوم اوادى * بارجىدە ايشلارى مفهوم اوادى
 ٣٥ ييلدىلار بارچە كە توش توشدىن اوروش * بولسە بوق شهر ايلكىكا «بىج توروش
 بولدى مېزاغە داغى بو معالوم * كىم بولور شهردىن آخر محروم
 شىخ الاسلامخە هم بولدى عيان * كىم يابوشىدە اور اول قلعەنى خان
 ١٦٨٠

XXXVI.

فقیر مسکین یخشی لیغنى تىلاب امام الزمان تینىكىرسىكا
مناجات قىلغانى

سوز او كيم ييل ليق ازوچ سىز جيقۇن * مغلس و عاجز و يوقىز جىقۇن
6
يىز آئىغان سوزومىزكى يىنانلى * شهرنى بارلىق ايل بيركىتىلى
بو منادى بوروكاج شەھر ارا * توشنى يوقىز ايل اىبعكىا غوغا
يىغىلىپ يوز اىكى يوز ابواوك ايل * جىقامات اوجون قىلىيان مەكمى يىل
يىمارىب تاشقارى سلطانغا كىشى * قابو سلطانغا قابو خانغا كىشى ۶۵۸
10 تىلابان اورلارىكى داروغە * كەم تىلاب تامادىلار داروغە
جىقىتى لار بارجەسى بىلە * يىغلاشىپ دىدە خونبار يىلە
بارجەسى قول توتوشوب جىقىتى لار * جان بىروركى ياؤوشوب جىقىتى لار
بارجە زىدان ارا يانقان كېشىدىك * بلکە زار اولىكان و قاتقان كىشىدىك
زغفرانى بولوبان جەھەلارى * قوردق اوتدىك بولوبان سېزەلارى
15 يول بوروجە يوق الارغە قوت * توز تورورغە يوق الارغە قوت
ايل جىقا باشلادى مۇنداق بىيار * جىرىنىڭ مەختىدىن بارجەسى زار
جىقىتى يىر آى ۶۴۷ بىر طور كوران * كىم باريسىنى باسىپ اىرىدى سوران ۶۵۹
اوڭ مېنڭ ابواوك كىشى جىقىتى بولغاى * شەھرلار شايدى الاردىن تولغاى
جون بوسوردىن يىنە اوئى يىر آى * بولدىلار بارلىق ايل بارى كىداى
20 ئىنى آى جىكتى بىر فورغان قىلى * بولمادى هېچ طرفدىن خىلى
ايشلارى يىتى انكا كەم دىدىلار * باشدا دېكىان نىمەلارنى يىدىلار
بولدى انداق قىلى كەيم دوران * كورمادى نىرە مۇنۇشكىدىك قورغان

خانى خداوند حەريم غفار * مالك الملاكىسىن و هم قەھار
ملک نۇنڭ مالكى يوق سىندىن اوكون * اوشبو ملک اىبجەنلى لار بولدى بوكۇن
منكى لطف و كۆم ايتىنك ئەلەر * بارجە لەطفىنىڭ قىلدىنگ ناخىن
قەھر بى ملک اىلىكى كورگۈزۈنلۈك * قەھر اىلە مۇنداق الازنى بوزدۇنڭ
ایمدى لطف اىلە الارغە ئەلەر * اى خداوند رحىم قادار
بولماسون قالغان اولوس يىر يولى * يىتماسون باشلارىغا غم قولى
حضرت خان خلىفە ئەلەر * مەربانلىق قىلىپ اىلىكى اۋەھار
قىلدى بى نوع مناجات اما * تىنگىرىدىن كىلدى اوشۇل اىلىكى با
خان سارى اجمادىلار اصلاد كۆز * سەلمىدىن دىمىادىلار اصلاد سوز ۶۶۰

XXXVII.

سەرقەنگ اىلى آچلىق قە تورماى قلعەدىن جىقا
باشلاغانلارى

ينه ميرزا يىلە شىخ الاسلام * يىغىيان يىر نىجە شوم خەدەكام
يانكى باشدىن يىنە شرط اىلادىلار * شرط مەكمى لېغىش سېيالدىلار
دىدىلار اوتنى قىلدىن تورت آى * يوق سىز ايل بولدى بوشەر اىبجە كىداى
ایمدى شەھر اىبجە منادى قىلىنىكىز * اول منادى ارا سوزنى يىلىنىكىز

جىقىلار شەردىن انداق كىم برق * بولوبان جىيم و جوش ارا غرق
بولدى ميرزا كىشىسىكا ناموس * دىدىلار بارچە درېغ و افوس
كىم بولىپ جاغلى بولا الماي يىز * تىك و تام ايلە اولا الماي يىز
مېنىڭچە يېشى كىشى قاپىب ابردى * كىم بارى رىزمعە طالب ابردى
جىقىل اول مېنىڭچە كىشى اتالانىيان * ايش قىلورغە بارىسى فانلانىيان
دۇقى ميرزا يىلدە شىخ الاسلام * شهر دروازەسى اوستىيدا مقام ⁽⁶²⁾
جىقارىب ايلىنى يورۇتىلار تىز * يندە هەر قىتلەنى اىلاپ انكىز

XXXV.

امام الزمان و خليفة الرحمن و حمزه سلطان و مظفر الدين

سلطان محمود بهادر چاپا الارغە اوترو بارغانلارى

اوئوروب ابردى فراغت يىلدە خان * ابولىك ابويدا تىقى هەر سلطان
كىم سوران شهر سارىدىن كىلادى * تاشقى ايل بارچە بو ايشنى يىلدى
حضرت خان پىندىدە خصال * جوشىن اىكىنكا الدى فى الحال
اوونك و سول بارچە كىندىلار جىست * بىلارىن باغلايدىلار رىزمعە رىست
ابىجىكىسى دافى مكمل بولدى * اىبىجىكىدىن خان نىنك ايشىكى تولادى
حمزه سلطانىدە داغى باردى خبر * قىلدى آراسىدە اول ھەم اشكىر
بولدى سلطان بهادر محمود * بو خبر بيرلا بغايت خىنود
كىم جىقىب كىلادى عدو خىلى بایاغ * يىزكى حق توzkوسى اسباب فراغ ⁽⁶³⁾
تىنلىكىرى يېرسە انى پامال اينالى * دوستلار كۆنكلەنى خوشحال اينالى
اوشبو سوز بيرلا دلار سلطان * بورودى ايلا كە پور دستان
قىلىپ آراسىدە اوونك بيرلا سولىن * اغاسىدىك ياسايان اىبىجىكى قولىن

شهر سارى بورۇبان آت سالدى * شهر ايللى آت اياقىدا قالادى
اول يماقلار كە بولىپ ياشلايدىلار * اوزلارىن شهر اىبىجىكا تاشلايدىلار
فالدى ميرزا نوکرى بيرلا بایاغ * وەمدىن جان لار ارا بوز مىنك داغ
خان قولى ھەم يېتىيان كىلادى روان * قىلىپ اعدا جىرىيكتىن يىجان
جلوهە كىر بولدى تىمور سلطان ھەم * خان نىنك ئىدا ساوشتى محكىم
خانداغى اوزى ساوشتى اسپىار * اوچ يىلدە بولدى بى كاركىز
آتىيان يېقىتى نىجە جاهلىنى * سرنكۈن قىلدى نىجە باطلنى
اوزى ئىداتىغىنى ياندوردى * ياندوروب خىنڌىقىدە يېنكىردى ⁽⁶⁴⁾
لشکر اھلى كوروب انداق خاننى * هەر سارى جلوهەدا بير سلطانى
حەمزە نىنك اوقيغە كۆز سالمادىلار * جايىشىپ بير بىرەدىن فالمادىلار
قىرىدىلار حمزە دېكانتى يىمىد * تامىلار فالغانىغە قىلدى مدد
جيغان ايل نىنك كوبى ضابع بولدى * شەرنىنك اوروشور ايلى اولدى
شيخ الاسلام كوروب ايل فاجىشىن * قىلدى نظارە فرائىنك كېلىشىن
وھم قىلىلايى كە بوروب حضرت خان * كىلە شهر ايشىكىكا اوشبو زمان
اوروشور جاغلى كىشى بوق نىتالى * قلعەمەزىنى نى قىلىپ بيركىتالى
بولدى باپر داغى غەمكىن بىيار * اضطراب ايلادى مەسکىن بىيار
ايل خان باندى اوشول بىردىن اوچ * كىلەمادى شهر ايشىكىكا باووق
كىلدى اوز منزىلەكى خرم و شاد * ايلادى مىل نماز و اوراد
جون ادا قىلدى نمازىن لولغان * عرض اينىپ عجز و نىزارىن اوغان
قرب نىنك مرتبەسىيەغا يېنى * تىنلىكىرى بول مناجات ايتى

XXXIV.

سەر قىندىنىڭ يېياغۇ و آتلىيغى ياسانىپ قىلغىدىن چىقانلارى
 ناكەن باردى بىراو تاشقارىدىن * شور سارى كە بىلۈرىمىن بارىدىن
 قالمادى خان حىرىيەكىكا اوزبىك * باردى بىيار اپىل اندك اندك
 5 615 قايسى ڪوفىن و فراخىن كېتى * قايسى خرفان د هەزلا يىتى
 قايسى ڪۈرىنەكە تۈزدى آهەنك * قىلدى شاھانە باط و اورنك
 قايسى يول سالدى بىخارا سارى * قايسى ھەم كۆزلادى اندىن ئارى
 قايسى قىشى يىلە كېشكە باردى * مال غايب دىپ ايلين اخтарدى
 خان قاشىدا كىشى آز قالىپتۇر * فالغانى داغى كونكول سالىپتۇر
 شىخ الاسلام بى سوزنى يىلکاج * دىبدى مىزىغاڭ بى سوزنى يىشکاج
 يىخدىبىلار شهر ايلىنى يكىر * دىدبىلار كىيم بودور ايدى خىبر
 10 616 شهرىنىڭ بىر نېجە بى باكلارى * كىشى بولۇرغۇ ھوسناكالارى
 دىدبىلار بىز بىغىالى جالاك اپىل * لا باپلى صفت و بى باك اپىل
 شىخ الاسلام يىلە مىرزا سىز * قىلغە اوسىتىدا تماشا قىلىنگىز
 بىز جىقىپ رزم ايتالى خان بىرلە * ايشىنگىزنى قىلالى خان بىرلە
 15 620 ايمىدى كىم آز قالىپتۇر لشىكىر * جىقىيان كورسانالى خانسەنە هەنر
 شىخ الاسلام اپىلە مىرزا بىيار * اپىل ارا شادىلىق اپلاپ اظھار
 دىدبىلار يىخى كىنگاش دور اوشبو * ياقادور اسرۇ كونكولكە اسىرە
 قىلسانكىز رزم جىقىپ تاشقارى سىز * قىلالى سىزكە عنابىتلار بىز
 اوشۇ سوز بىرلە¹⁾ اوشۇل بى باك اپىل * دىمە بى باك بىس جالاك اپىل
 قابىتى لار اورلارى يىشكىلخ بىيار * بارجە تىرافكىن و جست و جىز

اتفاق اپلاپدى تېبل ھەنگەندا * شرط سوزىنى دىدى مەھكەم اسکا 606
 اواداغى اسپەردىن ارتىلادى * اندجان لشىكىن آلىپ كىلدى
 شىخ الاسلام سوبىندى بىيار * قىلدى بىيار سوبىنەك اخھار
 شادىيانە ڪۈسىنى جالدوردى * اوزنى مىرزا قاشىغاڭ يىتكوردى
 بولدىلار بارچە شاز و خوشحال * قىلدىلار عقل سىز اپىل بىلە خىال
 10 كىم كىلبى خايىكە بىرلە تېبل * خان بىلە قىاغۇسىلار بارجە جىل
 شهر اپلى بى خېرىدىن خوشحال * لىك خانىنىڭ چىرىكى فارغبىل
 بى خېرىنى ايشتىپ حضرت خان * دىبدى بولە منكە لطف بىزدان
 بوز اينىكدىك كىشى دشمن بولە * بلکە دشمن دىن عالم توسلە
 منكە دشمن سارىدىن غم بوقۇر * دوست لطفى بىلە كونكلىوم توقتۇر
 فارغ اوشبو سوز اپلە اوئىتوردى * قىل ايتماكىنى مناسب ڪۈزىدى
 15 617 دىمىدادى كىم بى خېرى بار بى يوق * خان و تېبلدىن ائىر بار بى يوق
 خان حىرىيەكىكا ياقىنراق كىلکاج * خانىنىڭ اول اوئوروشىنى يىلکاج
 اول ايكالو ھەم بىرىكى المادىلار * دوستلوق نوبىتى جامالادىلار
 باندىلار بىلارىكە اپورالشىپ * اېمدادكى ھىنەلارىنى يىلىشىپ
 خان ياقىنراق سېغىنە توشتى بىنە * توردى اول قىلغە اپلى كا بىتىنە
 اوزكە ھەنر كون اوروش ايدى و قىنال * بولادى خان قۇل لارىغا دفع مالال
 20 آلى آى جىكتى بى قورغان قىلى * بولادى ھېچ طرفدىن خالى
 خلق فرياد قىلا باشلا دىلار * قىلغىدىن اوزلارىنى تاشلا دىلار

کوب باریمینی جاغیر فویار ایدی * جاغیریدین ابیت و قوش تویار ایدی
 قالغایین سرکه و دوشاب قیلیب * ایوی نینک عیشی غه اسباب قیلیب
 میوه‌لارنى سىزك ایلار ابردی * اوزکا هر نى کيراك ایلار ایدی
 تاشیر ایدی ایویکا باغیدین * قېشقەجە راست اوزوم جاغیدین
 میوه‌لاردىن يېلیب آسایش جان * ایوینى ایلار ایدی باغستان
 اول تاشپر فرصت ارا میوه‌سینى * عاجز ایلاپ يوك ایله تیوه‌سینى
 يوکىدىن توشە ایدی بیر المد * قولىغە دىر ایدی آنى سالمە ٥٩٨
 بى نوابى اىھر اولە يىمار * تىلاسىد خەمتىدىن بېر تە ئار
 يوز خشۇنت قىلور ابردی آغاز * بولور ایدی غضىسى دور و دراز
 باغ ارا میوه جاغى بوابدى حال * ایوکا كۈركاندا نى بولغانى احوال
 هر كىز اينماس ایدی اول شوم لقا * تىنکرى نعمتلىرى نینك شىكرى ادا
 كوبىراك ایل ايلە بولوب ايدىلار * كىم اوشۇل قىلغە ارا كېرىدىلار
 نفس الارغە چوقىلیب ابردی ھجوم * بولادىلار نعمت حقدىدىن محروم
 نعمت اول ایدى كە اول نعمت ارا * شىكر نعمتنى قىلیب بارجه ادا
 بى نوالرغە نواساز قىلیب * احنجاج اهلیغە اعزاز قىلیب
 بېر سارى ابردی باربغە نعمت * كورساتىپ تىنکرى بولىدا ھەمت
 جونكە بى ايشنى قىلا المادىلار * تىنکرى بولى سارى كۆز سالمادىلار
 تىنکرى اول قۇمنى انداق قىلادى * كىم الار باشىغە بى كون كىلدى ٥٩٩
 كىم ابرور تاشقارى خرم باغات * جارى باغات ارا آب حیات
 میوه‌لار بارجه بېشىپ تازە و تر * بى نوا اغزىغە لاپق يېڭىر
 اول جماعت قېالىب قورغاندا * بېر ھۆوج سوپىغە محتاج انداد
 میوه‌نینك حىرىتىدىن جانلارى قان * میوه‌نینك كورماكى خود نى امکان

حضرت خان چىرىكى خرم و شاد * فەئەر و اندە سوزىدىن آزاد
 100 باقلار الجەرە قىلېب عىش و نشاط * توشوبان سېتۈسىدىن سېز بساط
 میوه‌لاردىن توزوب اسېباب فراغ * جىتنى ھەر يېرىكىكا يېر باغ

XXXII.

سەرقەنل اىلى آچلىغىدىن غلاموس لىيقتە جىقىمب قولاق
 بورونلارىنى كىستوركانلارى

ناشقارى میوه جو بىيار اولدى * اىيجكارى خلق دلفكار اولدى
 تاشقارى میوه سراسر يىشنى * اىيجكارى آچلىغىدىن اىل شىشنى
 ٦٠٢ عاقبىت فامادى ناموس ايلكى * بولدى غۇغاي غلاموس ايلكى
 اوغرىلاپ میوه يېكاج بېر نېجەلار * فوج فوج ايل جىقار ایدى كېجەلار
 ٥ جون غلاموس اىلى بى بالك اولدى * نېوه آتغە طەعنەك اولدى
 تاشدا ساقلاو بوروتا باشلادىلار * انكىدىپ اول ايلنى توتا باشلادىلار
 كىمكە توشى قىراق ايلكىكى بىرون * بېردى بىر باد قولاق بېرلە بورۇن
 حاصلاد اوزكى جىقا المادىلار * فلۇھەدىن اوزلارىنى سالمادىلار

XXXIII.

باپر ميرزا كومكىكا خانىكە خان و تنبل جىرىك تارتىب
 كېلىيپ يىنه قورقوپ يولدىن قايتقانلارى

جون باسلىدى نېجا كون بىغۇغا * بى خېر شەھر ارا بولدى بېدا
 كىم بوروب خانىكە كىلكلان بولدى * ملک دىزى جىرىكىدىن تولدى
 بولدى باېرگە مددىكار اولخان * بولغۇسى شەھر ايلكىكا بار اولخان